

ESPERANTYSTA POLSKI
POLA ESPERANTISTO

ESPERANTO
LINGVO
INTERNACIA

SIMPLA, FLEKSEBLA, BELSONA, VERE INTERNACIA EN SIAJ ELEMENTOJ LA LINGVO
ESPERANTO PREZENTAS AL LA MONDO CIVILIZITA LA SOLE VERAN SOLVON DE
LINGVO INTERNACIA.

PROSTY, GIĘTKI, DŹWIĘCZNY, PRAWDZIWIE MIĘDZYNARODOWY
W SWOICH PIERWIĄTKACH JĘZYK

ESPERANTO

PRZEDSTAWIA ŚWIATU CYWILIZOWANEMU JEDYNE PRAWDZIWE ROZWIĄZANIE
KWESTJI JĘZYKA MIĘDZYNARODOWEGO.

CAŁA GRAMATYKA ESPERANCKA SKŁADA SIĘ Z 16 PRAWIDEŁ BEZ WSZELKICH WYJĄTKÓW, A SŁOWNIK—Z PARU TYSIĘCY PIERWIĄTKÓW I TRZYDZIESTU PARU PRZYBRANEK (SUFIKSÓW) I PRZYSTAWEK (PREFIKSÓW), PRZY POMOCY KTÓRYCH TWORZY SIĘ NADER BOGATY JĘZYK O NIEZLICZONEJ ILOŚCI SŁÓW POCHODNYCH. ZDOLNY WYRAZIĆ NAJSUBTELNIJSZE ODCIENIA MYŚLI I UCZUĆ LUDZKICH.

NAUCZENIE SIĘ GRAMATYKI JĘZYKA „ESPERANTO” BEZ NAUCZYCIELA WYMAGA NAJWYŻEJ GODZINY CZASU.—KILKA TYGODNI RZETELNEJ PRACY PO PARĘ GODZIN DZIENNIE WYSTARCZA DO GRUNTOWNEGO NAUCZENIA SIĘ TEGO JĘZYKA.—BIEGŁOŚCI W MOWIE I PIŚMIE MOŻNA NABRAĆ W CIAŁU KILKU MIESIĘCY, CZYTAJĄC ESPERANCKIE PISMA I KSIĄŻKI I PROWADZĄC Z ESPERANTYSTAMI KORESPONDENCJĘ.

! UCZMY SIĘ ESPERANTA !

„Esperantysta Polski“

W roku 1910

roczna prenumerata wynosi rb. 2.50 k. wraz z przesyłką pocztową.

Adres: Administracji—Warszawa, Hoża 20,
Redakcji—Zielna 15.

„Pola Esperantisto“

En 1910 jaro

jara abonpago (2,65 Sm.) 2 r. 50 k. kun la poŝta transsendo.

Adreso de Administr.: Varsovio, str. Hoża 20,
de Redakcio—str. Zielna 15.

En la Administracio de „POLA ESPERANTISTO“ estas acetebblaj

„LA JUGO DE OZIRIS“ — belega satira majs roverkodo de Henryk Sienkiewicz, tr. A. Grabowski 25 k.

„PROTESILAS KAJ LAODAMIA“ — Tragedio de St. Wyspiański, trad. D-ro Leono Zamenhof — 50 k.

„AVE PATRIA, MORITURI TE SALUTANT“ de Władysław Reymont, trad. D-ro Leono Zamenhof 25 k.

„CONSILIUM FACULTATIS“ unuakta komedio de J. A. Fredro, trad. el pola lingvo A. Grabowski. 40 k.

„KELKAI NOVELOJ“ el diversaj aŭtoroj. Trad. A. Ossowski, H. Hempel, Kuhl, Gorgan, N. Kordo. 25 k.

„IMPROVIZACIO de KONRAD“ el „Dziady de A. Mickiewicz, trad. Roman Iwo Dobrzański — 25 k.

„JĘZYK MIĘDZYNARODOWY ESPERANTO“, arkusz propagacyjny, — 2 k., 100 egz. 1.20 k.

„SŁOWNIK ESPERANCKO-POLSKI“ na jednym arkuszu do naklejenia na tekturę. Naklejony 25 kop. nienaklejony 15 kop.

„KIO OKAZIS FOJE EN SIDONO“ — novelo de H. Sienkiewicz, tradukis A. Grabowski — 25 k.

„EN FUMEJO DE L' OPIO“ — novelo de Władysław Reymont, tradukis D-ro K. Bein (Kabe) — 20 k.

„NOVA ANTOLOGIO“ kolekto de poemoj de diversaj poetoj, tradukis A. Grabowski. — 25 kop.

„NI SEKVU LIN“ de H. Sienkiewicz. Tradukis Br. Kuhl. (64 paĝ.) — 40 k.

„MIA LIRO“, kolekto de poemoj de D-ro Leono Zamenhof (Lozo) — 25 kop.

„ADRESARO de POLAJ ESPERANTISTOJ“ 1909 J. Priaboris A. B. Brzostowski — 30 k.

KLUCZ ESPERANTO“ de Ĉefeć, pola eldono, — kop., 50 egz. — 80 k.; 100 ekz. — 1 rb. 50 k.

„SŁOWNIK ESPERANCKO-POLSKI“ w broszurze, pod red. D-ra L. Zamenhofa, wydanie „POLA ESPERANTISTO“. Cena 20 kop.

Jarkolekto 1908 de „Pola Esperantisto“ — broŝurita 1.50.
Jarkolekto 1909 de „Pola Esperantisto“ — nebroŝurita 2. —

Por la Abonantoj de „POLA ESPER.“ la supre signitaj prezoj estas malgrandigataj.

Od Administracji „Pola Esperantisto“.

Uprasza się p. p. prenumeratorów o zawiadamianie Administracji „Esp. Pol.“ (Hoża 20) o zmianie adresu. Nieregularny odbiór pisma bywa prawie wyłącznie skutkiem niezakomunikowania nowego adresu.

Ekspedycję pisma dla członków „Pol. Tow. Esp.“, skutecznie Zarząd T-wa, upraszamy więc ze wszystkimi reklamacjami zwracać się do p. Bibliotekarza Towarzystwa (Koszykowa 37).

Ze wszelkimi reklamacjami prosimy zwracać się tam, gdzie została opłacona prenumerata. Administracja bezpośrednio przyjmuje reklamacje tylko od tych pp. prenumeratorów, którzy nadesłali swe zamówienia i prenumeratę wprost do Administracji „Pola Esp.“

POLA ESPERANTISTO

Monata Organo de Polaj Esperantistoj

ESPERANTYSTA POLSKI

Organ Esperantystów Polskich

Sept.-Okt. 1910.

WARSZAWA—VARSOVIO.

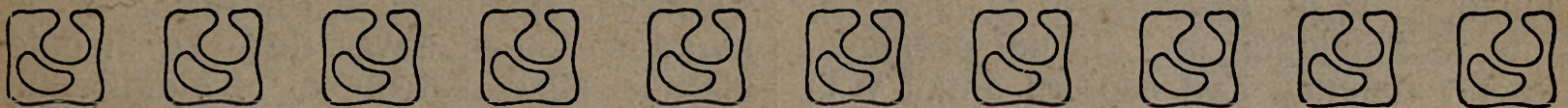
Jaro III (V) Nr. 9-10

Od Wydawcy „Esperantysty Polskiego“.

Od Nowego Roku miesięcznik nasz będzie wychodzić jako wydawnictwo prywatne i niezależne, pod nową redakcją.—Ponieważ na razie pismo nie będzie mogło wychodzić regularnie, przyjmowanie prenumeraty na rok 1911 czasowo wstrzymuje się. Oddzielne numery będą sprzedawane w celu propagandy w księgarniach, kioskach i na dworcach kolejowych, oraz rozsyłane bezpłatnie do redakcji pism polskich i esperanckich, i do niektórych czytelni, cukierni i t. p. Wyjście każdego numeru będzie anonsowane w pismach polskich i esperanckich.

De la Eldonanto de „Pola Esperantisto“.

De Nova Jaro nia revuo elirados, kiel eldono privata kaj sendependa, sub nova redakcio.—Ĉar komence ĝi ne povos eliradi regule, la abonpago dume ne estos akceptata. Apartaj numeroj estos vendataj ĉe librovendistoj. La apero de ĉiu numero estos anoncota en gazetoj polaj kaj esperantaj.

Parolado De Dro Zamenhof.

Lando de libereco, lando de estonteco, mi vin salutas! Lando, pri kiu re-vis kaj nun ankoraŭ revas multaj suferantoj kaj senkulpaĵoj persekutatoj, mi vin salutas. Regno de homoj, kiu apartenas ne al tiu aŭ alia gento aŭ eklezio, sed al ĉiuj siaj honestaj filoj, mi klinas min antaŭ vi, kaj mi estas feliĉa, ke la sorto permesis al mi vin vidi kaj spiri almenaŭ dum kelka tempo vian liberan, de neniuj monopoligitajn aeron.

Saluton al vi, Usono, plej potenca reprezentanto de la nova mondo. Ni, filoj de la malnova kaj maljuna kontinento venis al vi kiel gastoj; sed ne vidama turismo enŝipigis nin, ne la espero de ia komerca akiro pelis nin

al via bordo. Ni venis al vi, por alporti al vi novan senton kaj novan ideon; ni venis, por alporti novan kuraĝon al tiuj niaj samideanoj kaj samidealanoj, kiuj ĝis nun laboris inter vi kaj kies vortoj pri ia nova popolo eble ŝajnis al vi tro fabelaj. Peco de tiu miksdevena kaj tamen lingve kaj kore unuigita popolo nun staras antaŭ vi reale kaj vivante. Rigardu nin, aŭskultu nin, kaj konvinkigu, ke ni ne estas fabelo. Ni estas diversgentanoj, kaj tamen ni sentas nin kiel samgentanoj, ĉar ni komprenas nin kiel samgentanoj, havante nenian bezonon humiliĝi aŭ fremdlingve balbutigi unu la alian. Ni esperas, ke dank' al nia laborado pli aŭ malpli frue la tuta

mondo similiĝos al ni kaj fariĝos unu granda homa gento, konsistanta el diversaj familioj, interne apartlingvaj kaj apartmoraj, sed ekstere samlingvaj kaj sammoraj. Al tiu nia laborado, kiu celas krei iom post iom unuigitan, sekve fortigitan kaj spirite altigitan homaron, ni nun invitas vin, filoj de Usono. Kaj ni esperas, ke nia voko ne restos vana, sed ke ĝi baldaŭ eĥe resonos en ĉiuj anguloj de via lando kaj de via tuta kontinento.

Nur tre malmultaj el ni povis veni en vian landon, ĉar ni, esperantistoj, ne estas homoj riĉaj; de nia nuna kongreso ni sekve ne povas atendi gravajn decidojn, kiuj havus signifon por la tuta esperantistaro. Ni venis al vi, Usonanoj, precipe por pasigi en via mezo kaj antaŭ viaj okuloj unu semajnon de nia esperantista vivo, por montri al vi almenaŭ malgrandan pecon de tiu vivo, por alporti al vi semon; kaj ni esperas, ke post nia foriro tiu semo potence ĝermos kaj kreskos, kaj en via lando nia afero baldaŭ havos siajn plej fervorajn kaj plej gravajn apostolojn.

En via lando, Usonaj samideanoj, nia afero estas ankoraŭ tro juna, kaj multaj el vi ne ellaboris al si ankoraŭ tute klaran juĝon pri ĝi; tial permesu, ke mi almenaŭ *iom* esploru antaŭ vi la vojon, kiun ni iras.

Kion celas la esperantista movado? Ĝi celas atingi reciprokan komprenadon inter ĉiuj homoj kaj popoloj. Por kio ni bezonas tian reciprokan komprenadon? Kiaj estas la sekvoj, kiujn ni atendas de ĝi? Kial ni deziras, ke ĝi estu nepre sur fundamento neŭtrala? Kial ni tiel persiste laboras por ĝi? Kia estas la spirito, kiu nin ĉiujn ligas inter ni? Pri ĉio ĉi tio mi jam multe parolis, kaj mi ne volas nun ripeti miajn vortojn, des pli, ke ĉiu el vi post kelka meditado facile mem trovos la respondojn. Antaŭ vi, praktikaj Amerikanoj, mi volas analizi alian demandon, nome: ĉu ni kun nia laborado staras sur vojo tute *certa*, aŭ ĉu ni povas timi, ke iam nia tuta laborado montriĝos vana? Nur plena konscio pri la irota vojo donas al la marŝantoj sufiĉe da energio, por kontraŭbatali ĉiujn malfa-

cilaĵojn, kiuj troviĝas sur la vojo.

La celo, por kiu ni laboras, povas esti atingita per du vojoj: aŭ per laborado de homoj privataj, t. e. de la polaj amasoj, aŭ per dekreto de la registaroj. Plej kredeble nia afero estos atingita per la vojo unua, ĉar al tia afero, kiel nia, la registaroj venas kun sia sankcio kaj helpo ordinare nur tiam, kiam ĉio estas jam tute preta. Kia devas esti la karaktero de la unua vojo, pri tio neniuj povas dubi pri afero, kies tuta esenco kaj vivo estas bazita sur interkonsento, ĉiu komprenas tre bone, ke laborado de amasoj povas ĝin konduki al celo nur tiam, se ĉiuj laboras unuanime. En tia afero, se ĝi per si mem montriĝas vivipova, konkordo estas la plej certa garantio de senduba sukceso, malkonkordo signifas la morton. Tion komprenas tre bone niaj samideanoj, kaj tial ili kun indigno forpuŝas ĉiun, kiu volas delogi ilin de la komuna vojo. Sed iufoje en la kapo de tiu aŭ alia samideano aperas la sekvanta demando: Kio estos la sekvo, se la solvon de la internacilingva problemo volos iam preni sur sin ia granda *forto*, kontraŭ kiu ni ĉiuj estas tro senfortaj, ekzemple la registaroj de la mondo? Ĉu ni devas timi, ke ili eble elektos alian solvon, ol ni elektis, kaj tiamaniere nia tuta laborado fariĝos vana?

Por trovi klaran respondon al tiu demando, ni prezentu al ni, ke la registaroj de la mondo aŭ iaj aliaj grandaj kaj influaj potencoj starigis aŭtoritatan komitaton, kiu devas decidi, kia lingvo devas fariĝi internacia. En la artikolo „Esenco kaj Estonteco“, kiun multaj el vi legis en la „*Fundamenta Krestomatio*“, mi analizis tiun demandon detale, kaj mi montris tute klare tion, pri kio en la nuna tempo jam neniuj esploranto dubas, nome, ke tia komitato, pri kiu mi parolis, neniel povus elekti ian lingvon nacian, nek ian lingvon mortintan, nek ian lingvon kun plene elpensita vortaro, sed ĝi devus nepre elekti nur aŭ Esperanton en ĝia nuna formo, aŭ Esperanton iom ŝanĝitan; se la komitato kontraŭ ĉiuj postuloj de la prudento, volus fari ian alian decidon, ĝia de-

cido restus nur decido papera kaj praktike absolute senvalora. Nun ni rigardu, kia estus la sola maniero, en kiu komitato povus solvi la lastan alternativon.

Plej nature kaj plej kredeble estas, ke la komitatanoj rezonados simple en la sekvanta maniero: „Ekzistas lingvo artefarita, kiu montriĝis tute vivipova, bonege funkcias, bonege sin tenas jam multe da jaroj, kreis gravan literaturon, ellaboris sian spiriton kaj vivon, k. t. p.; sekve anstataŭ fari tute senbezzone kaj sencele riskajn novajn eksperimentojn, ni simple akceptu tion, kio jam ekzistas, ni donu al ĝi la aŭtoritatan apogon de la registaroj, kiujn ni reprezentas, kaj tiam la tuta eterna problemo estos tuj plene solvita, kaj de morgaŭ la tuta civilizita homaro reciproke sin komprenos“.

Tia, mi ripetas, estas la plej natura decido, kiun ni povas atendi de la registare elektota komitato. Sed ni supozu, ke la komitato trovos, ke diversaj ŝanĝoj en Esperanto estas efektive tre *necesaj*. Kiel do ĝi agos?

Antaŭ ĉio ĝi sin demandas: ĉu ĝi estas sufiĉe *forta*, por altrudi sian teorion volon al tiuj multaj miloj da homoj, kiuj ĝis nun estis la solaj laborantoj en la afero? La esperantistoj laboris, dum longa vico da jaroj, multe laboris, multe oferis kaj kun tre granda malfacileco fine akiris tion, kio dum multaj miljaroj ŝajnis neakirebla kaj kio, unu fojon perdita, neniam plu reakiriĝus, ĉar la mondo perdus la tutan konfidon al la internacilingva ideo. Sekve ĉiu prudenta kaj honesta komitato dirus al si: ni devas esti tre singardaj, por ke, anstataŭ akceli la aferon, ni ĝin ne pereigu por ĉiam. Se la komitato sciis, ke ĝin elektis ekzemple nur ia unu tute senvalora kaj malgrava landeto, ke la elekto estis nur tute senvalora formalajo, ke la elektintoj sin ne interesas pri la afero kaj ne havas eĉ la plej malgrandan intencon ĝin subteni, nek la forton por tio, tiam prudentaj komitatanoj nur simple esprimus sian opinion kaj deziron pri farindaj ŝanĝoj en Esperanto kaj lasus la akceptadon aŭ neakceptadon al la decido

de la esperantistoj mem, sed neniam provus krei alian lingvon, neniam komencus konkuradon kontraŭ la esperantistaro, ĉar ili komprenus, ke morale tio estus nur krimo kontraŭ la internacilingva ideo, kaj praktike ĝi pli aŭ malpli frue kondukus nur al fiasko.

Nun ni supozu, ke por la decido de la demando pri lingvo internacia estas kreita komitato, kiu havas forton ne *fikcian* sed *efektivan* kaj *grandan*. Antaŭe mi jam montris, ke se tia komitato ne volos, ke ĝia decido restu praktike absolute senvalora, ĝi povos preni nur aŭ Esperanton, aŭ ion tre similan al Esperanto. Mi diris jam, ke plej kredeble ĝi akceptos simple Esperanton en ĝia nuna formo. Sed ni supozu, ke ĝi tion ne volos fari: kiel do ĝi agos? Ĉar ĝi komprenos tre bone, ke por krei vivipovan lingvon tute ne sufiĉas esti instruita homo kaj diri al si „mi kreos“; ke oni ne povas tion fari laŭ mendo en la daŭro de kelke da semajnoj; ke tio postulas tre longan, fervoran, sindoneman, amoplenan laboradon, elprovadon, trasentadon, k. t. p.; kaj ĉar ĝi scios, ke ekzistas jam lingvo, super kiu multe da homoj tre longe laboris, kiu havas multejaran historion, grandan literaturon kaj tutan vivon, ke tiu lingvo bonege funkcias, kaj nur multaj punktoj povas en ĝi esti disputeblaj: tial estas tute kompreneble, ke se la komitato, traktos sian taskon serioze, ĝi ne riskos preni sur sin mem la kreadon de tute nova lingvo, ne prenos alian lingvan projekton, kiun la vivo ankoraŭ ne sufiĉe elprovis, ne komencos tute senbezzone, sekve neprudente bataladon kontraŭ tiuj, kiuj ĝis nun laboris en la afero, sed ĝi prenos Esperanton kaj faros en ĝi tiujn ŝanĝojn, kiujn ĝi trovos necesaj.

Al kiu la komitato komisius la faradon de la ŝanĝoj? En la tempo *prepara*, kiam estus necese esplori principe la demandon, *kian* lingvon oni devas elekti, la komitato povus komisi la laboron al kiu ajn, zorgante nur, ke la elektitoj estu homoj prudentaj kaj senpartiaj, kaj komprenu la tutan respondecon, kiun ili prenas sur sin. Sed kiam la lingvo estus jam elektita kaj

oni decidus fari en ĝi ŝanĝojn, kun kiu oni konsiliĝus pri tiu laboro? La plej simpla prudento kaj la plej simpla komprenado de sciencaj metodoj diras, ke pri tia laboro oni devus konsiliĝi ne kun personoj, kiuj konas la lingvon de *ekstere*, sed antaŭ ĉio kun personoj, kiuj plej bone konas la lingvon *interne*, kiuj plej multe *laboris* por ĝi, plej multe praktike ĝin *uzis* kaj sekve havas en ĝi plej grandan sperton kaj plej bone konas ĝiajn mankojn *efektivajn*. Ĉiu komprenas tre bone, ke fari ŝanĝojn en iu lingvo, gvidante sin nur per ekstera ŝajno kaj ne konsiliĝinte kun personoj, kiuj plej bone konas tiun lingvon, estus tia infanaĵo, kiun certe neniam komitato povus fari, se ĝi traktus sian taskon serioze kaj ne estus sugestita de personoj, kiuj havas kaŝitan celon.

Kaj se la komitatanoj decidus fari ŝanĝojn en Esperanto, kion ili povos ŝanĝi? Se ili ekzemple volos diri, „tiu vorto estas prenita el lingvo, kiun parolas cent milionoj, tial ni elĵetu ĝin kaj prenu vorton el lingvo, kiun parolas cent dudek milionoj“, aŭ se ili dirus, „al ni ne plaĉas la vortro „estas“, ni preferas „esas“, k. t. p., tio estus simpla infanaĵo, kiun seriozaj homoj certe ne permesus al si, ĉar ili komprenus, ke en lingvo, kiu havas jam multejaran vivon, ŝanĝi grandan amason da vortoj pro simpla kaprico, pro ia pure teoria kaj praktike absolute senvalora motivo estus sensencaĵo. Memorable, ke oni atendas de ili ne ian teorion filologian amuziĝon, sed laboron *praktikan*, ili kompreneble ŝanĝus nur tiajn vortojn aŭ formojn, kiuj montriĝis kiel malbonaj *per si mem*, malbonaj *absolute*, grave maloportunaj por la *uzantoj* de la lingvo. Sed se vi traĝardus ĉiujn kritikojn, kiuj estis faritaj kontraŭ Esperanto en la daŭro de dudek tri jaroj, — kaj Esperanton ja kritikis jam multaj miloj da homoj, kaj certe neniu eĉ plej malgranda el ĝiaj mankoj restis kaŝita, — vi trovos, ke la grandega plimulto el tiuj kritikoj estas simple personaj kapricoj. La nombro de tiuj ŝanĝaj proponoj, kiuj efektive povus havi ian praktikan valoron, estas

tiel malgranda, ke ili ĉiuj kune okupus ne pli ol unu malgrandan folieton, kiun ĉiuj povus ellerni en duonhoru; sed eĉ inter tiuj tre malmultaj supozeblaj ŝanĝoj la plej gravaj estas nur *plibonigo ŝajna*, sed en efektiveco ili post pli matura pripensado montriĝus eble nur kiel malplibonigo. Tiel ekzemple la forigo de la supersignoj kaj de la akuzativo, kion mi antaŭ dek ses jaroj proponis, por liberiĝi de la turmentantoj kaj faciligi la propagandon, kaj kion postulas la plimulto de la reformistoj, tiu ŝanĝo en la *nuna* tempo, kaj tiom pli antaŭ la okuloj de registare starigita kaj sekve forton havanta komitato, devas aperi kiel tute neakceptebla ĉar ĝi prezentus kripligon de la *interna* valoro de la lingvo, por plaĉi al ĝiaj *eksteraj* rigardantoj, forigon de necesaj gravaj sonoj el la lingvo kaj de libera vortordo kaj klareco por... ke la presistoj ne bezonu elspezi kelke da spesmiloj kaj la komencantoj ne havu kelkan malfacilaĵon.

Se vi prenos ian artikolon Esperantan, prezentitan de niaj kontraŭuloj, por senkreditigi Esperanton, vi preskaŭ ĉiam trovos nur unu aferon: grandan amasigon de la plurala finiĝo „j“; tiu malfeliĉa „j“, kiun neniu tamen kuraĝas kritiki en la bela greka lingvo, estas la kvintesenco de ĉiuj teruraĵoj, kiujn niaj kontraŭuloj montras en Esperanto!

Unuvorte, ĉiu el vi povas facile konvinkiĝi, ke se iam registare starigita komitato decidus fari ŝanĝojn en Esperanto kaj se tiu komitato traktos sian taskon serioze, ĝi povos ŝanĝi en Esperanto nur tre, tre malmulte; la postkomitata Esperanto restos tute la sama lingvo. Kiel la Esperanto antaŭkomitata, nur eble kelkaj nunaj formoj fariĝos arĥaismoj kaj cedos sian lokon al pli oportunaj formoj, neniel rompante la kontinuecon de la lingvo kaj neniel ruinigante la valoron de tio, kion ni ĝis nun akiris. Tio estas ne nia pia deziro, sed tion plene certigas al ni simpla logiko kaj prudento, kontraŭ kiu certe neniam serioza komitato volos peki, se ĝi ne volos, ke ĝiaj laboroj restu absolute sen ia praktika rezultato.

Nun mi resumos ĉion, kion mi diris: Logika esploro de la afero montras al ni, ke:

1. Lingvo internacia ne povas esti alia, ol Esperanto.

2. La evoluado de la lingvo fariĝos plej kredeble nur per tiu sama natura vojo, per kiu ĝi fariĝis en ĉiu alia lingvo, t. e. per la senrompa vojo de neologismoj kaj arĥaismoj.

3. Se iam aperos la neceso fari en Esperanto ian ŝanĝon, tion povos fari nur aŭ la esperantistoj mem, per komuna interkonsento, aŭ ia grandega forto, sed nepre en plena interkonsento kun la tuta Esperantistaro.

4. Se iam la Esperantistoj mem aŭ ia granda ekstera forto decidus fari en Esperanto iajn ŝanĝojn, tiuj ŝanĝoj povas esti nur ekstreme malgrandaj, neniam rompos la kontinuecon, kun tio, kion ni ĝis nun faris, faras, aŭ poste faros.

Tio estas la sole ebla natura irado de la aferoj. Ĉiu, kiu volus kontraŭbatali tiun naturan iradon, nur perdus senbezzone siajn fortojn. La esperantaj radikoj de la arbo internacilingva jam tiel profunde penetris en la teron de la vivo, ke ne povas jam ĉiu deziranto ŝanĝi la radikojn aŭ ŝovi la arbon laŭ sia bontrovo.

Karaj kongresanoj! Ĉio, kion mi diris, ne estas ia aŭtora memfido, ĉar mi plene konscios kaj konfesas malkaŝe, ke, por ŝanĝi ion en la natura irado de la internacilingva afero, mi estas tiel same senpova, kiel ĉiu alia persono. Mi defendas fervore nian nunan vojon, nur tial, ke la nerefuteblaj leĝoj de la logiko diras al mi, ke tio estas

la sola vojo, kiu kun plena certeco alkondukos nin al nia celo. Kiu ajn volus ŝanĝi la naturan iradon de la internacilingva afero, — tute egale, ĉu li estas malamiko de Esperanto aŭ ĝia plej firma amiko, ĉu li estas senfamulo aŭ eminentulo, ĉu li agas per vortoj aŭ per mono kaj ruzaĵoj, ĉu li estas plej fanatika konservemulo aŭ plej facilanima eksperimentisto de novaĵoj, ĉu li estas plej pura idealisto aŭ plej profitama egoisto, ĉu li bruas kaj malbenas aŭ kaŝite laboras sub la tero, — li neniam sukcesos; li povos nur krei kelktempan skismon kaj akiri la malĝojan gloron de malhelpanto kaj subfosanto, sed neniam li povos devigi ĉiujn amikojn de la internacilingva ideo pro iaj sensignifaj bagateloj forĵeti tion, kion ili posedas, kio montriĝis plene vivipova, en kion estas jam enmetita tia multtego da laboroj kaj da vivo, kaj kio per natura vojo devas iom post iom konstante ensorbadi novajn sukcojn. Tion devas bone memori ĉiuj, kiuj laboras sur la kampo de lingvo internacia, kaj se ili tion ne memoros, la vivo mem donos al ili la necesan instruon.

Ni povas sekve labori trankvile; ni ne devas malĝoji, se nia laborado estas iafoje malfacila kaj sendanka; sur nia flanko estas la fajro de niaj sentoj, sur nia flanko estas ankaŭ la nerefuteblaj leĝoj de la logiko kaj prudento. Pacience ni semu kaj semu, por ke niaj nepoj iam havu benitan rikolton. Al la Sesa Esperantista Kongreso, kiu sendube enĵetos multe da semoj en la teron Amerikan, mi eldiras mian koran saluton.

VI Internacia Esperantista Kongreso.

Kun malkvieto en la koro eniris mi la ŝipon, kiu devis nin alveturigi Amerikon por nia VI kongreso. Ĉu la Amerika kongreso sukcesos? insiste atakis min la demando, kia estos re-

zultato de tiu kongreso en malproksima lando, kien bedaŭrinde europaj esperantistoj malgraŭ varmegaj deziroj ne povis veni.

„Georg Washington“ sur kiu ve-

turis la pli granda parto de eŭropaj kongresanoj kun Dro L. L. Zamenhof forlasis la bordojn de la haveno Bremen la 5-an de Aŭgusto. Mi neniam forgesos tiujn ĉi belagajn tagojn, kiujn mi pasigis sur tiu ĉi grandega komforta ŝipo en la societo de kelkdeko da samideanoj. La ŝipestro kaj ŝipanaro elmontris al ni kaj precipe al Dro Zamenhof tiom da afableco kaj servemeco, ke la 6 tagoj pasigitaj de ni sur la ŝipo ŝajnis al ni mallonga momento. Ni esperantistoj niavice ne preterlasis okazon disvolvante la propagandon da nia ideo eĉ sur la plena maro. Oni nin aŭskultis scivole ne pro manko de io alia interesa, sed kun vera intereso, kaj ni estas certaj, ke la grenoj jetitaj sur la ŝipo ne malaperos en la abismoj de la oceano.

Inter esperantistoj, kiuj veturis kun ni estis: D-ro Mybs, Kolonelo Pollen, S-ro Mann, fraŭlinoj Tiard, Martin, Scharf, Higgs kaj aliaj, kune 19 personoj. Tio estis unu parto de la eŭropaj kongresanoj, aliaj veturis sur aliaj ŝipoj.

Washingtonon ni alvenis la 13-an de Aŭgusto. Kiel entuziasme ni estis akceptitaj de la lokaj esperantistoj kaj reprezentantoj de la estraro, mi ne bezonas skribi.

Tuj post la enpaŝo sur la Usonan teron, ni konvinkiĝis, ke ĉio, kion skribas kaj rakontas pri Ameriko estas nesuperita efektiveco. D-ro L. L. Zamenhof ne havis ankoraŭ tempon ion ripozi, kiam tuj ĉirkaŭis lin intervuiŝtoj fulmrapide transsendantaj informojn al siaj gazetoj. Generale oni povas diri, ke amerikaj ĵurnaloj favore pritraktis nian kongreson kaj plimulto da ili presigis longajn detalplenajn artikolojn, dissemante tamaniere propagandon por nia ideo.

De tiu vidpunkto oni povas diri, ke amerikaj gazetoj okazis multe pli favoraj por nia afero ol la gazetoj en Eŭropo, kie ĝis nun havis lokon niaj kongresoj.

Mia timo ke la VI kongreso en Washington ne sukcesos montriĝis vana. Krankam la cirkonstancoj estis efektive tre malfavoraj, la rezultato estis tute kontentiga. Malgraŭ la grandeco de

la urbo, malgraŭ malproksimeco de la lando, malebliginta al eŭropanoj granda-nombre partopreni en nia Sesa, impresogenerala estis tamen tute bona.

Dimanĉo la 14-a de Aŭgusto.

Laŭ ekzemplo de la antaŭaj kongresoj la sesa ankaŭ estis komencita per diservoj. En la Episkopa preĝejo de S-ta Paŭlo, la pastro Paul F. Hoffman el Baltimoro legis la Diservon kaj preĝojn kaj la pastro James L. Smiley el Anapoliso predikis. D-ro Smiley en sia prediko diris interalie: „Kiel la Romanoj estis forte antaŭenpuŝataj de granda deziro progresi, pligrandigi sian imperion, konstrui novajn vojojn, plivastigi la uzon de iliaj instruleĝoj, tiel same la moderna mondo senlace klopodas efektiviĝi la aerflugadon, eltrovi ĉiujn sekretojn de la naturo kaj ricevi unu solan internacian lingvon por starigi tuthomaran interfratecon.

La saman tagon vespere okazis koncerto en Arlington. Partoprenis S-ino F. A. Williams F-ino Agnes Preston, F-ino Cora S. Butler, F-ino A. F. Mears, S-ro Herbert Harris kaj aliaj. Bonan impreson faris la kvarteto, konsistinta el S-ino Williams, Fino M. K. Anaker, S-roj E. Newell kaj C. A. Wyrick.

Lundo la 15-a.

Post la antaŭa prepara tago hodiaŭ estis oficiale malfermita la Sesa internacia Esperantista kongreso. Je la 10-a horo matene en la imponanta salono de Arlington kolektiĝis ĉiuj kongresanoj, kies nombro laŭ oficialaj dokumentoj atingis proksimume 400. Sur la estradon eniris D-ro Zamenhof akompanata de la kapitano Perigordo el Hispanujo, kiel reprezentanto de la prezidanto de la Kvina kongreso en Barcelono, D-ro Mybs kiel reprezentanto de la prezidanto de la konstanta komitato de la kongresoj kaj de la prezidanto de la Akademio, S-ro Edwin Reed sekretario de la kongresa komitato, S-ro G. Chavet sekretario de la konstanta komitato de la kongresoj, D-ro Arnhold el Dresden, S-ro Enrique Munoz, reprezentanto de la lando Urugvaj kaj aliaj.

La kongreson malfermis kapitano Perigordo, post li parolis esperante D-ro Halle kiel reprezentanto de la Internacia Oficejo de la Amerikaj Respublikoj kaj kiel oficiala prezidanto de la Sesa D-ro Yemans, vicprezidanto de la kongreso, legis telegramon de S-ro Barret, kiu esprimis sian bedaŭron ke li ne povas partopreni en la kongreso. Laŭ la propono de D-ro Mybs, oficiala reprezentanto de D-ro Boirac oni sendis salutajn telegramojn al Generalo Sebert kaj rektoro Boirac, kiuj pro longa vojo ne povis alveni Washingtonon. S-ro Chavet reprezentanto de la Centra Oficejo, donis malgrandan resumon pri la signifo de la Sesa, kiu superis la antaŭajn kongresojn per la nombro de la reprezentataj Registaroj. Laŭ kalkulo havis siajn oficialajn reprezentantojn 11 Registaroj: Brazilo, Gvatemalo, Ĥinujo, Hispanujo, Honduraso, Kosta-Riko, Meksiko, Persujo, Rusujo, Urugvajo, Usono (Armeo, Maristaro kaj Internaj aferoj), ŝtatoj Sud-Karolino kaj Florido

Inter diversaj reprezentantoj plej grandan atenton vekis S-ro Wu Chang, reprezentanto de la ĥina registaro kiu salutis la Kongreson en ĥina lingvo, promesis fari favoran raporton al sia Registaro kaj esperas, ke tiu registaro decidus tuj enkonduki la lingvon en la lernejojn de Ĥinujo.

Poste parolas en Esperanto S-ro Mello Souza, je la nomo de la registaro de Brazilujo; Kapitano Perogordo, je la nomo de Hispana Registaro: li sciigas ke la Reĝo Alfonso XIV per persona letero rekomendis la lingvon al la ministro de internaj aferoj; S-ro Moncada, je la nomo de la hispana Honduras; S-ro Munos, je la nomo de Urugvajo; Kapitano Postnikov, je la nomo de la Ministro de komerco de Rusujo; S-ro Stewart, je la nomo de la departemento de marista militistaro de Usono, kaj S-ro Dibble, je la nomo de Ŝtato Karolino.

D-ro Hale, je la nomo de la Internacia Oficejo de Amerikaj Respublikoj salutis la Kongreson, dirante, ke la plej sincera saluto el ĉiuj povas esti farita nur en la lingvo Esperanto.

S-ro Chavet, sekretario, legas tele-

gramojn kaj leterojn ricevitajn de ĉiuj partoj de la mondo, salutante D-ron Zamenhof kaj la Kongreson, kaj inter ili, leteron de la estraro de la Unua Kongreso de U. E. A. en Augsburg, kaj leteron de S-ro Pujula, prezidinto de la Kvina Kongreso, kiu bedaŭras, ke li ne povas ĉeesti kaj malfermi mem la Sesan Kongreson.

D-ro Yemans, prezidanto, proponas ke la Kongreso sendu salutan telegramon al Prezidanto Taft. Tiu propono estas entuziasme aprobita.

D-ro Zamenhof faras sian kutiman malferman paroladon kaj salutas Usonon, landon de libereco. Lia parolado estas ofte aplaŭdata, kaj je la fino, D-ro Zamenhof ricevas entuziasmajn ovaciojn. La paroladon la legantoj trovas en la komenco de ĉi tiu numero.

La kunsido estas fermita, post kanto de la *Espero*.

Dua kunsido estas malfermata je la 2-a horo, en la salonego de la Hotelo Arlington.

D-ro Yemans, vicprezidanto de la Kongreso, prezidas.

S-ro Chavet, sekretario, legas la protokolon de la unua kunsido. Ĝi estas aprobita sen rimarko.

S-ro Chavet, legas novajn telegramojn ricevitajn de diverslandaj esperantistaj asocioj kaj personoj.

S-ro Yemans proponas, kaj la Kongreso akceptas, kun granda entuziasmo, la sendon de telegramo al Sinjoro Roosevelt, kiu ĉiam montris sin simpatia al nia movado.

S-ro Chavet, sekretario, komunikas la nomojn de la naciaj delegitoj elektitaj de la kongresanoj.

Eŭropo.

<i>Aŭstrio</i> . . .	Gottschall.
Kroata lingvo	Plesche.
<i>Britujo</i> . . .	Scharpe.
Skota lingvo .	Warden.
Irlando . . .	Pollen.
Kimra lingvo .	S-no Theodore.
<i>Franco</i> . . .	Cotton, Le Bihan.
<i>Germanujo</i> . .	D-ro Arnhold, S-ino
<i>Gibraltaro</i> . .	Pollen. [Hankel.

Hispanujo . . . Yemans.
Rusujo . . . Postnikov.
Litovujo . . . Tabenski.
Polujo . . . S-ino Essigmann.
Svisujo . . . Forestier.

Azio.

Hindujo . . . Tedmann.

Afriko.

Sudafriko . . . Carter.

Ameriko.

Brazilujo . . . Querino de Olivera.
Kanado . . . John-M. Geldert.
Meksikujo . . . Felix Vuqlobros.
Ĉilo . . . Mello Souza.
Porto-Riko . . . Negron Sanjurjon.
Peruo . . . Reed.
Urugvajo . . . Munoz.
Usono . . . Spillmann.

Oceanio.

Filipinaj Insuloj Osmena.
Aŭstralio . . . Skurrie, Fryer.

Tiuj delegitoj, unu post la alia, salutas la Majstron kaj la Kongreson kaj donas sciigojn pri la esperantista movado en siaj respektivaj landoj, je la nomo de siaj esperantistaj samlandanoj, kaj kelkfoje, je la nomo de gravaj naciaj esperantistaj asocioj, kiujn ili reprezentas. En la nomo de polaj parolis S-ino Teofila Essigman.

Poste parolas S-ro Benjamin Wolf Reich, je la nomo de la parolantoj de la hebrea lingvo.

S-ro Prezidanto poste fermas la kunsidon, sciigante ke kelkaj specialaj asocioj aŭ movadoj deziras saluti la kongreson, ne oficiale por respekti la neŭtralecon de niaj esperantistaj kongresoj. Tiuj salutoj estas faritaj, de S-ro Postnikov, je la nomo de la Universala Ligo; de S-ro Albert Warrington, je la nomo de la Teosofia Asocio, kaj de S-ro D-ro Farred, el Ispahan, je la nomo de la Baha'a movado.

Mardo la 16-a.

La ĉefa laboro de la hodiaŭa tago apartenas al la Lingva Komitato.

La anoj de la Lingva -Komitato, kiuj estis ankaŭ anoj de la Sesa Kongreso, kunvenis la 16-an de Aŭgusto, ja la 10-a horo matene, en ĉambro de George-Washington-Universitato.

Ĉeestis D-ro Zamenhof, kaj D-ro Mybs, vicprezidanto de la Akademio kaj Lingva Komitato prezidis.

D-ro Mybs, prezidanto de la kunveno, legas la raporton verkitan de S-ro Boirac, prezidanto de la Lingva Komitato kaj Akademio, pri laboroj de tiuj institucioj inter la kvina kaj sesa kongresoj. Tiu raporto estos prezentata al la tuta Kongreso (Vidu aldonon 1-an).

La ĉeestantaro leviĝas, por honori la memorojn de S-roj Cox kaj Gustaffson, mortintaj anoj de la Lingva Komitato.

Leginte la raporton de S-ro Boirac, D-ro Mybs rimarkigas, ke tiu raporto estas bona respondo al tiuj personoj, kiuj pretendas ke la Lingva Komitato faras nenion, kaj ke ni devas esti tre fieraj kaj kontentaj, ĉar la Lingva Komitato estis tiel prudenta kaj singardema. Li proponas, kaj la kunvenintaro unuanime aprobas, ke oni esprimu dankegon al la Prezidanto de la Lingva Komitato, por tiu interesa raporto.

S-ro Chavet diras, ke oni ne povas diskuti tiun raporton, kiu estas nur resumo de faktoj, sed ke oni povas, okaze de ĉiu parto de ĝi interŝanĝi interesajn ideojn, kaj ke, el tiu neoficiala diskutado povos rezulti atentindaj deziresprimoj, kiuj estos rigardataj kiel gvidiloj kaj konsiloj por niaj postaj laboroj.

D-ro Mybs, laŭ tiu rimarko, demandas unue, ĉu iu deziras paroli pri la rubriko: *Teknika Vortaro*.

S-ro Rollet de l' Isle legas raporton, kiun li verkis pri la laboroj de la komisio, kiun li direktas, de la Scienca Asocio, pri la teknika vortaro. La raporto de S-ro Boirac, cetere, aludas pri la laboroj de tiu komisio.

D-ro Mybs dankas poste S-ron

Rollet de l' Isle, por tiu interesa raporto.

D-ro Arnhold demandas, kiu elektis la nomojn de tiu komisio.

S-ro Rollet de l' Isle diras, ke li estis komisiita de la Scienca Asocio por ilin elekti.

D-ro Arnhold esprimas la opinion, ke bone estus, se en tiu komisio troviĝu slavoj kaj reprezentantoj de aliaj lingvoj krom franca, angla, germana kaj itala.

S-ro Rollet de l' Isle respondas, ke tiu komisio nur donas konsilojn kaj preparas raporton, kiu poste estos publikigita kaj submetita al aprobo aŭ malaprobo de diversnaciaj anoj de la Scienca Asocio. Tiu komisio faras nur preparan laboron.

S-ro Chavet rimarkigas, ke tiu komisio ne estas komisio de la Lingva Komitato, sed de la Scienca Asocio, kaj ke sekve, ni ne povas preni sur nin la taskon diskuti ĝian internan organizon.

S-ro Rollet de l' Isle aldonas, ke por ke tiu prepara laboro povu esti facile farita, oni bezonis havi komision de tre malmultaj personoj.

D-ro Zamenhof rimarkas, ke estas ĉiam tre utile havi slavojn en lingvaj studaj komisioj, ĉar la slavoj staras iom flanke de la grandaj lingvoj kaj povas plej bone kontroli la gradon de internacieco de iu radiko. Tre ofte, oni, en lingvaj laboroj, akceptas vortojn aprobitajn de la plimulto, sed tamen ne bonajn, ĉar la vortoj ne estis kontrolitaj de slavoj.

Pri la rubriko kiu koncernas la *gramatikon*, D-ro Mybs atentigas pri la grava verko de S-ro de Saussure, pri derivado, kaj diras, ke tiu verko, laŭ la Majstro mem, estas vere scienca verko, kiu devas esti modelo por ĉiuj postaj lingvaj verkoj pri Esperanto. Cetere, S-ro de Saussure faris resumon de tiu verko en Esperanto por la prezentado al la Akademio, kaj D-ro Mybs proponas, ke la kunvenintaro esprimu gratulojn kaj dankojn al S-ro de Saussure por tiu interesa laboro.

Tiu propono estas unuanime aprobita.

S-ro Chavet diras, ke S-ino Hankel deziras paroli antaŭ la kongreso pri lingva afero, kaj li petas S-inon Hankel klarigi, unue, antaŭ la Lingva Komitato, sian proponon.

S-ino Hankel prezentas sian proponon pri la verkado de universala gramatiko de Esperanto, pli detala ol la Fundamento, kaj diras, ke tia gramatiko estas nepre necesa.

D-ro Mybs rimarkigas ke la demando estas, ne pri gramatiko, sed pri sintakso, kaj ke li estas tute simpatia al la propono.

D-ro Zamenhof opinias, ke ni ne devas tro frue enkateni nian lingvon, ke afero, kiu hodiaŭ ŝajnas al ni bona, povas morgaŭ ŝajni nebona, kaj ke, sekve, pli bone estas, ke ni restu sur la fundamento de niaj dek-ses reguloj, kaj lasu ian elastecon al la lingvo, pri ĉiuj ceteraj punktoj.

Oni diras, ke povas troviĝi dubaj punktoj. Sed ju pli oni legas bonajn verkojn, des pli solviĝas tiuj duboj. Ĉar oni povas respondi ke multaj personoj ne havas tempon multe legi, D-ro Zamenhof proponas, ke kelkaj personoj ellaboru demandaron, kaj sendu ĝin al la Prezidanto de la Lingva Komitato, kiu ĝin transsedos al kompetentaj personoj, kies respondoj estos nur konsiloj, opinioj, sed ne decidoj.

Kiam mi verkis la lingvon Esperanto, diras D-ro Zamenhof, mi unue havis la intencon verki la tutan lingvon, kun ĉiuj detaloj, kaj mi penis traduki ĉiujn vortojn, kiuj troviĝas en la plena kaj multlingva vortaro de Schmidt. Sed mi rapide rimarkis, ke pli bone estus, ke, en la komenco, la lingvo havu nur siajn plej necesajn elementojn, kaj ke mi lasu al la vivo, aŭ al kompetenta akademio, la zorgon plenigi la aferon.

D-ro Mybs tute aprobas la Majstron kaj diras, ke la direkto montrita de li estas la plej bona. Oni nun provas starigi rilatojn inter la grandaj naciaj asocioj. Eble, en iliaj laboroj por verki programojn de ekzamenoj kun listo de la studotaj temoj, ili povus interkonsenti pri starigo de demandaro pri ĉiuj dubaj punktoj, kaj tiu laboro, kiu ne rilatus la Lingvan Komitaton kaj estus

kvazaŭ privata, povus tamen esti utila gvido por la esperantistoj kaj havigi al la Lingva Komitato bonan fundamenton por la studado de tiuj gramatikaj punktoj kaj alpreno de oficialaj decidoj pri ili, kiam la tempo estos taŭga.

S-ro Pollen diras, ke li tiel multe suferis pri gramatiko, ke li ne sentas la bezonon de plena gramatiko.

S-ro Mann diras, ke, pcr faciligi la laboron pri kiu parolis D-ro Mybs, estus bone, ke la demandojn oni sendu unue al la naciaj asocioj kiuj ilin kribros.

D-ro Mybs opinias same, kaj diras ke la ekzamena komisio de la Germana Asocio jam faris tiun preparan laboron.

S-ro Mann diras, ke multaj personoj bedaŭras, ke la Majstro ne daŭrigis siajn lingvajn respondojn. Oni starigu demandaron, kaj oni petu, ke la Majstro respondu per *Oficiala Gazeto*, kaj tio cetere donos grandan intereson al tiu Gazeto.

D-ro Mybs diras, ke la Germana Asocio estas preta prepari tiun demandaron.

S-ro Mann insistas por ke la respondoj de l' Majstro estu farataj per *Oficiala Gazeto*.

Kapitano Perogordo diras, ke en la diversaj nacioj estas gramatikoj, kiuj, kelkfoje enhavas bedaŭrindajn erarojn, kaj ke ili bezonas esti reviziitaj.

S-ro Chavet diras, ke se la germanoj sentas la bezonon de detala gramatiko, la kaŭzo eble estas, ke ili ne havas, en sia lingvo, tian verkon. La francoj kaj angloj ne tiel forte sentas tiun bezonon, ĉar ili havas la bonajn verkojn de S-roj Cox kaj Aymonier. Cetere, por respondi al la rimarko de S-ro Perogordo, li diras, ke la franca subkomisio pri esploro de la ĉiulanda esperantista verkaro havis la bonan ideon revizii, ne nur literaturajn verkojn, sed ankaŭ gramatikajn, kaj ke li estas persone tre kontenta, ke iu ano de tiu subkomisio reviziis lian lernolibron por francoj. Oni povus esprimi la deziron ke en ĉiuj landoj, la naciaj studkomisioj agu same.

S-ino Hankel diras, ke, ne nur la

germanoj deziras delatan oficialan gramatikon, sed multaj aliaj nacioj, kiel montras la aproboj ricevita de la Lingvokomitato pri sia projekto. Multaj personoj estas pretaj kunlabori pri tiu afero, kaj inter ili, S-ro Profesoro Rohrbach

S-ro Chavet diras, ke S-ro Rohrbach faru privatan verkon, kiu poste povos esti reviziata.

D-ro Lowell diras, ke D-ro Kellermann-Reed verkis bonegan gramatikon por angloj, kiu, laŭ lia opinio, estas modela verko, kiu klarigas bone la dek ses regulojn. Ĝi estas, kion ni bezonas por ĉiu nacio; poste, oni povos klarigi la aferon en Esperanto, kiel jam faris neoficiale S-ro Fruictier.

D-ro Mybs diras, ke la studkomisio por Ameriko studu la libron de D-ro Kellermann kaj dankas S-ron Lowell pro lia rimarko.

D-ro Arnhold diras, ke la germanoj havas tro multe da sintaksoj, ke la germanoj malprave volas ĉiam scii, kio estas permesata, kaj kio estas malpermesata, kaj ke ili ne komprenas, ke pri tiuj lingvaj aferoj, oni devas lasi sufiĉan liberecon. Li havis saman opinion kiel S-ino Hankel pri la neceso de oficiala detala gramatiko, sed nun, post konversacio kun D-ro Zamenhof, li opinias male, ke en la nuna momento, tia gramatiko ne estas necesa.

D-ro Zamenhof opinias, ke nebone estas verki gramatikojn ĉiam pli kaj pli dikajn, ĉar tiaj verkoj nur fortimigas la lernantojn. En la „Esperantisto“ de la unuaj jaroj, oni bone skribis Esperante, kaj tamen, oni havis nur la dek ses regulojn.

Oni diras, ke Esperanto estas tre facila. Kiam nova varbito volas lerni la lingvon, li volas aĉeti plej bonan libron, kaj oni donas al li la plej dikan. Li do opinias, ke la lingvo estas tiel malsimpla kiel la ceteraj. Ekzemple, en kelkaj gramatikoj, anstataŭ simple montri la verbajn formojn *as*, *is*, *os*, tre klarajn, oni presas ĉiujn malsimplajn „mi estas estinta“ k. t. p. kaj la lernanto kredas, ke li devas ĉiujn parke-re lerni.

D-ro Zamenhof konsilas, ke la verkistoj de gramatikoj antaŭ ĉio represu la dek-ses regulojn, kaj diru, ke tio estas la gramatiko. Poste ili presu sub la titolo „Komentario“ diversajn komentariojn pli malpli detalajn, sed la oficiala parto estu nur la dek-ses reguloj.

Tiu deziresprimo de S-ro Zamenhof estas unuanime aprobita.

D-ro Mybs diras, ke la Germana Esperanta Asocio povas doni, al sia ekzamena komisiono, la taskon strarigi la demandaron pri dubaj punktoj.

S-ro Mann diras, ke tiu laboro devas havi internacian karakteron, kaj ke tiu laboro estas farota, ne de la germana komisiono sola, sed de ĉiuj naciaj komisionoj, sub la gvidado de la Germana Komisiono.

D-ro Mybs tute konsentas kun S-ro Mann.

S-ro Mann petas D-ron Zamenhof diri, ĉu li konsentos doni la lingvajn respondojn al *Oficiala Gazeto*.

D-ro Zamenhof diras, ke li faros tion, se tio estas la deziro de la Lingva Komitato.

La ĉeestantaro unuanime aprobas la proponon de S-ro Mann.

Pri la rubriko: *Studkomisiono pri ĉiulanda esperantista verkaro*, S-ro Chavet denove proponas ke la ĉeestantaro esprimu la deziron ke tiu studkomisiono esploru, ne nur la literaturajn verkojn, sed ankaŭ la gramatikajn. Tiu propono estas unuanime aprobita.

Pri la rubriko: *Komuna Vortaro*, S-ro Arnhold diras, ke la plej dikaj vortaroj ne estas ĉiam la plej bonaj; li esprimas la deziron, ke en ĉiu vortaro, oni montru per steleto, la vortojn de la Oficiala Universala Vortaro, kaj de ĝiaj oficialaj aldonoj. Li diras, ke ordinare la lernanto preferas dikan vortaron, por esti certa, ke li trovos la deziratan tradukon de ĉiu vorto.

S-ino Hankel diras, ke ŝi male opinias, ke la germanoj abomenas la dikajn vortarojn.

La propono de S-ro Arnhold, pri la meto de steleto al la oficialaj radikoj, estas unuanime aprobita.

D-ro Mybs rimarkigas, ke en la Oficiala aldono al Universala Vortaro troviĝas malbonegaj vortoj, ekzemple la vorto: *imperialo*, kaj ke oni devas esti tre singardema por enkonkudo de novaj vortoj.

D-ro Zamenhof ne tute aprobas la rimarkon de D-ro Mybs. Laŭ li, en la naci-esperantaj vortaroj, oni devas doni malmulte da vortoj, por ne instrui la lernantojn pri superfluaĵoj, sed en la vortaroj esperanta-naciaj, oni devas doni ĉiujn vortojn troveblajn en esperantaj tekstoj, por ke oni povu legi la esperantajn verkojn. Ekzemple, li diras, mi bezonis la vorton „*arĥeo*“ por traduki la Biblio, mi uzis ĝin, sed nun, tiu vorto ne estas plu utila, ĉar oni, en la nuna tempo, ne plu konstruas arĥeojn.

D-ro Mybs diras, ke tiu rimarko estas tre interesa, sed ke povas ekzisti grava danĝero, se la verkistoj ĉiam kurtimas uzi novajn vortojn kiuj plej ofte estas simple francaj kaj ne internaciaj vortoj.

S-ro W. G. Adam komunikas leteron de S-ro Geoghegan, unua pioniro de Esperanto en Ameriko, kiu esprimas la opinion, ke la grandaj teknikaj vortaroj estas ofte neutilaj kaj enhavas vortojn nur uzeblajn de malmultaj specialistoj, kiuj, sen la helpo de tiuj vortaroj, tamen povus tre bone esperantigi tiujn sciencajn vortojn.

Pri la abono de la Lingvokomitato al *Oficiala Gazeto*, S-ro D-ro Mybs diras, ke tiu afero ŝajnas al li altiras la atenton de la ĉeestantaro pri ĝi.

S-ro Chavet klarigas, ke laŭ la opinio de la Prezidanto mem de la Lingva Komitato, oni ne deziras devigi la Lingvokomitatojn esti rektaj abonantoj de tiu Gazeto, se ili tion absolute ne deziras, sed la Prezidanto de la Lingva Komitato deziras, ke ĉiu Lingvokomitato donu al li la certigon ke li efektive iamaniere legas tiun Gazeton kaj ke, sekve, la komunikoj faritaj per ĝi, trafas lin.

Laŭ „Oficiala Gazeto“.

Merkredo la 17-a.

Antaŭ la oficiala kunsido oni anoncis la rezultaton de la Literatura Konkurso.

Pro tro malfrua anonco en la esperantaj gazetoj pri tiu ĉi konkurso la rezultato ne povis esti tiel sukcesa kiel en la antaŭaj kongresoj. La nombro de la alsenditaj konkursaj verkoj estis rilate negranda.

D-ro Yemans antaŭ la disdono de la premioj prezentis al la ĉeestintaro S-inon Marie Hankel, la reĝinon de la literatura konkurso en la V Barcelona Kongreso. Post mallonga entuziasme akceptita parolo de S-ino Hankel, la lernejestro de la „Roxbury Latin School“ en Boston D-ro D. O. Lowell disdonis la sekvantajn premiojn:

Al S-ro J. B. Mello Souza el Brazilo arĝentan medalon por poezio pri „Universala frateco“.

Al F-ino Esther Higgs el Anglujo arĝentan medalon por proza verko pri „Universala Frateco“.

Al S-ro H. S. Hall el Cleveland, ŝtato Ohio, arĝentan medalon por originala rakonto.

Al S-ro Raymond T. Bye el Pensilvano, arĝentan medalon por originala rakonto skribita de junulo.

Al S-ro W. S. Vogler el Hamburg (10 Sm donacitajn de la Washingtona Komerca Ĉambro) por la traktato „Pri utileco de Esperanto en Komerco“.

Al S-ro W. L. Church el Bostono por la traktato pri la Biblio (libro).

Al S-ro James Robbie el Skotlando por la traktato pri la simileco de Zamenhof kaj Lincoln (bele binditaj verkoj de Zamenhof) kaj aliaj.

Post la disdono de premioj sekvis labora kunsido. Oni anoncis la telegramon de la prezidanto Taft, kiu dankis al la kongresanoj por la alsendita al li saluta telegramo kaj siavice esprimis saluton kaj koran gratulon al la kongreso.

D-ro Mybs tralegis rezuman raporton de la Konstanta Komitato en la nomo de Generalo Sebert, kiu pro malsano ne povis alveni. En la rapor-

to estis ektuŝita demando pri la fondo de internacia konsilantaro, kies membroj elektitaj laŭproporcie el ĉiu nacia asocio devas zorgi pri financaj aferoj de la centra oficejo. Tia organizo estas efektive tre urĝa. Ni plu ne povas vivi kiel dissemita anaro sen centra direktilo havanta firman sendependan finanĉan ekzistadon. Tiun ĉi gravan demandon nia organo jam kelkfoje entuŝis. Kia estos ĝia definitiva formo dume estas tute egale—urĝa estas ia ajn organizo, kiu poste laŭtempe povus reguliĝi.

En la fino de la kunsido oni anoncis pri la ricevita invito por la VII kongreso en Antverpeno. La invito estis akceptita kun danko kaj oni decidis en tiun ĉi urbon kunvoki nian sekvantan kongreson. Inter aliaj invitoj estis ankaŭ invitoj de kapitano Postnikov, oficiala reprezentanto, de la Rusa Komerca Ministrejo por la jaro 1912 en Rusujo, de Poloj por la jaro 1913 kaj de S-ro George Warnier por 1914 en Parizo.

Antaŭ la fermo de la kunsido parolis ankoraŭ angle S-ro Frank Morrison, sekretario de la „American Federation of Labor“; lian paroladon tradukis esperanten S-ro Mann. La parolinto promesis lerni Esperanton kaj esprimis opinion, ke tiu ĉi lingvo estas grandega akiro de la lastaj jaroj kaj kiel komunikilo inter diversnaciaj laboraj klasoj en la mondo, donos grandegan nekalkuleblan valoron praktikan.

Posttagmeze estis organizita anara vizito al Mount Vernon kaj vespere okazis neoficiala amika kunveno en la Salonoj de Arlington.

Ĵaŭdo la 18-a.

Oni komencis la hodiaŭan tagon per la kunsido de la Universala Esperanto-Asocio. Prezidis pastro Paul F. Hoffman, sekretariis S-ro Mann el Anglujo. La delegitoj de tiu ĉi grava hodiaŭ por ni Asocio diskutis demandojn pri pli rapida kaj sukcesa disvolvo de tiu ĉi organizacio. S-ro Leigh Mitchell Hodges, ĵurnalisto en sia sprita paroladeto konkludis, ke li estas certa, ke ankoraŭ dum lia vivo okazos, ke ĉiu ne

parolanta Esperante estos tiel same kurioza, kiel nun ĉiu parolanto tiun ĉi lingvon. S-ro Schubert tra legis salutan telegramon de S-ro Hodler kiu donas informon pri la lastjara Kongreso de U. E. A. en Augsburg kaj sciigas la opinion de la Komitato, ke U. E. A. devas fondi en Usono centran oficejon.

Posttagmeze preskaŭ ĉiuj Kongresanoj vizitis la basbalan parkon por vidi la konkurson inter Clevelandaj kaj Washingtonaj ludistaroj. Speciala esperanta broŝureto klarigis al la kongresanoj la misteron de tiu ĉi nacia amerika ludo. S-ro T. S. Rice la redaktoro de *Washington Times* rimarkas sprite en tiu ĉi libreto ke ĉiu esperantisto devas koni „basbalon“, ĉar nenio tiom helpas al la kreskado de lingvo kiel tiu ĉi ludo“.

Neatendita aplikebleco de Esperanto!

Pri la basbala ludo niaj legantoj aŭdis sendube nemulte, kvankam ĉe ni oni kelkloke komencis ĝin apliki. Tiu ĉi interesa ludo ne estas nur amuzo: per ĝi lertaj kaj fortikaj ludistoj gajnas en Usono ĝis 1000 dolaroj monate!

La nombro de basbalistoj estas tiel granda en Ameriko, ke ili posedas eĉ reprezentantojn al la Usona Parlamento.

Por ni eŭropanoj ŝajnis iom stranga tiu grandega entuziasmo, kun kiu la Usonanoj ĉeestas tiun ĉi ludon. Sed ekzistas ja diversaj gustoj.

Vespere S-ro Chavet havis paroladon ilustritan per lumbildoj pri la estonta kongresa urbo Antverpeno. La prelego estis akceptita per varmaj aplaŭdoj. La ĉeestintaro ricevis bele presitan ilustritan gvidlibreton tra tiu urbo.

Poste parolis prof. Spillman pri videbla parolado, scienca sistemo kiu celas priskribi parolsonojn por surduloj per speciale formitaj literoj. Tiun sistemon verkis prof. A. Melville Bell patro de la elpensinto de la telefono.

La prezidanto de la Esperantista Asocio en Nordameriko Barrett, vespere faris neoficialan akcepton por la kongresanoj en la oficejo de l' Amerikaj Respublikoj. La antaŭanoncita oficiala

akcepto ne povis okazi pro la subita morto de la prezidanto de la Ĉila Respubliko S-ro Montt.

Tiu ĉi imponanta belega konstruaĵo ŝuldas sian koncepton al S-ro Roosevelt. Mi ne priskribos ĉi tie la belecon kaj vidindaĵojn de la Oficejo, kiu je la vidpunkto de arĥitekturo prezentas ion tre imponantan kaj mirindan. Apud la enirejo en la ĉefsalonon staris S-ro Barret kaj per bonkoraj vortoj salutis la kongresanojn. Ankoraŭ longe la kunvenintoj promenis tra belaj ĉambroj de la oficejo admirante tiun ĉi interesan monumenton de l' homa arto.

Vendredo la 19-a.

La matenaj kunsidoj estis dediĉitaj al diversaj specialistaj aferoj; do kunsidis instruistoj, pacifistoj, laboristoj, teozofoj, financistoj, poŝtovicistoj kaj aliaj.

Dum la agada kunsido S-ro Dawe, direktoro de la Suda Komerca Kongreso invitis la Kongresanojn al la internacia Kongreso en New-Orlean por la jaro 1915.

Posttagmeze je la kvina horo okazis akcepto ĉe la registaro. S-ro Huntington Wilson unua adĵunkta sekretario de l' Departamento de la stato pro foresto de la prezidanto Taft, faris neformalan akcepton al la Estraro de la Kongreso. Ĉeestis kelkaj personoj el la naciaj ambasadejoj en Washington.

Posttagmeze okazis kunveno pro la virinaj aferoj. Prezidis D-ro Arnhold el Dresden... La ĉefan paroladon faris S-ino Marie Hankel el Dresden. Ni Konvinkiĝis el ŝia bela parolado ke nia konkursa reĝino dum la Barcelona Kongreso estas ne malpli bonega advokato ol esperantistino. Per entuziasmaj vortoj ŝi parolis pri egalrajteco de virinoj kaj elvokis varmajn aplaŭdojn de la ĉeestintaro. Pri la sama temo parolis ankaŭ S-roj W. Kurrie el West-Australia kaj A. Rudy el ŝtato Nord-Karolino.

Vespere okazis la kutima tradicia en esperantistaj kongresoj internacia balo.

Kompreneble, la impreso de la

nunjara balo antaŭ ĉio ne povis egali la famajn balojn en Cambridge, Dresden kaj aliaj urboj. Por tio mankis diverseco kaj necesa nombro de naciaj reprezentantoj.

La naciajn kostumojn anstataŭis en pli granda parto naciaj uniformoj de sufiĉe multenombraj oficialaj reprezentantoj. La balo mem tamen sukcesis bonege. Ne mankis fervoro al dancantoj kiuj tradancis la tutan nokton. Grandan sukceson havis la dancoj „Virginia Reel“ kaj la „Filipina Danco“.

Inter kostumoj altiris plej multe atenton la kostumo de Kolonelo Pollen prezentanta ian originalan sed agrablan miksojon de koloroj kaj ornamoj. Oni nomis tiun kostumon make vestaĵo de la reĝo de Esperantolando. S-ro Baff majeste paŝadis en sia kostumo de „Onklo Sam“. El naciaj kostumoj meritas atenton hispanaj, ĥinaj, hebreaj kaj aliaj.

La „Post“ ĉiutaga loka ĵurnalo tiel skribis pri la balo: „La balo estis triumfo por la nova lingvo, montrante evidente ĝian taŭgecon por ĉiu uzo“. Efektive, nur en viva senprepara interparolado plej bone evidentiĝas vivebleco de la lingvo. Tiun ĉi pruvon ankoraŭ unu fojon bonege elmontris Esperanto. Tiuj kiuj dancis kaj interparolis dum vespero kun diversaj nacioj plej bone atestos la pravecon de la suprediritaj vortoj.

Sabato la 20-a.

Lasta tago. Ĉiuj rapidas al Arlington por diri al si reciproke adiaŭon. Je la 10-a horo matene komenciĝis la lasta ferma kunsido.

Prezidis D-ro Yemans. En malgranda parolado li resumis la rezultaton de la VI Kongreso. Li esprimis sian ĝojon pro ĝia sukceso kaj atentigis kiel tre gravan fakton la oficialan karakteron de la Kongreso, en kiu partoprenis granda nombro de registaraj delegitoj. Per varmaj vortoj li dankis la europajn gastojn, kiuj malgraŭ malfacilaj cirkonstancoj venis multenombro Usonon, la ĵurnalistojn kiuj oferis tiom da inte-

reso kaj fervoro por la Kongreso, Gesinjorojn Reed kaj la lokan komitaton pro iliaj sukcesaj penaj laboroj.

Post nelongaj paroladoj de S-ro Ricay, delegito de la meksika registaro, S-ro Cooper oficiala delegito de Ŝtato Oregon, S-ro Sinclair, kiu invitis Kongresanojn por 1915 en San-Franciskon, S-ro Grosvenor Dawes reprezentanto de la suda Komerca Kongreso, S-ro Joaquin Bernardo Calvo oficiala delegito de Costa Rica kaj aliaj leviĝis D-ro L. L. Zamenhof kaj per sekvantaj vortoj fermis oficiale la Kongreson:

„Laŭ la tradicio de niaj ĝisnunaj Kongresoj, mi permesos al mi diri kelkajn vortojn de adiaŭa saluto. Mi volas diri kelkajn vortojn pri la semajno, kiun ni ĵus travivis. Kiam mi decidis veni al Ameriko, mi konfesas, ke mi komencis mian vojaĝon kun iom da dubo. Ŝajnis al mi ke Usono estas ankoraŭ tro juna en nia movado por fari kongreson. Oni devis tamen subteni niajn Usonajn amikojn, kaj kiam mi venis, mi vidis kun ĝojo, ke miaj duboj estis vanaj. La sesa estis sama kiel la aliaj kongresoj kaj restos en nia memoro same. Mi devas esprimi mian dankon al ĉiuj helpintoj, speciale al gesinjoroj Reed kaj ankaŭ al ĉiuj kiuj helpis la komitaton; krom tio mi ŝuldas dankon al la lando mem por la invito, kiun faris la Usona registaro al aliaj landoj. Estas tre grava fakto, ke 13 Registaroj estis oficiale reprezentitaj. La lokaj aŭtoritatoj ankaŭ montris al ni grandan helpon, kaj en via nomo ni ilin kore dankas.

Nun ni rigardu, ĉu la kongreso donis iajn rezultatojn. Pri tio neniu dubas. La rezultatoj estas tre gravaj. Ĝi forte levos la prestiĝon de nia afero en la okuloj de la mondo. Kaj ankaŭ al multaj el niaj Usonaj amikoj, kiuj ankoraŭ ne havis okazon aŭskulti Esperanton parolatan de alilanduloj, la kongreso sendube multe helpos pri la elparolado de nia lingvo. Mi estas certa, kiam ni ilin revidos, ni ne plu rekonos ilin, sed demandos pri ili, el kiu nacio ili venas? Kaj nun, ĉar ni devas disiri al niaj hejmoj, al ĉiu mi diras: Feli-

ĉan vojon! Feliĉan vojaĝon! kaj esperas, ke mi vidos grandan parton el vi en Antverpeno.

„La sesa kongreso estas fermita“.

La kantado de nia himno „Espero“ solene fermis la kongreson kaj ĉiuj disiris, adiaŭante sin reciproke per la vortoj „ĝis revido“ en Antverpeno.

La saman tagon posttagmeze okazis eksterordinara kunsido de la Esperantista Asocio de Nord-Ameriko kaj

vespere S-ro Pollen faris en la angla lingvo grandan propagandan paroladon: „Ĉirkaŭ la mondo kun verda Standardo“.

La sekvantaj tagoj estis dediĉitaj al tre interesaj ekskursoj. Ĉar ili ne havis rektan ligon kun la kongreso, ni ilin ne priskribas.

Do ĝis revido en Antverpeno en 1911 jaro.

Teofila Essigman.

Impresoj el Aŭgsburg.

Kiu volis konvinkiĝi, kion povas plenumi energio de malmultaj fervoraj homoj, tiu devis alveni Aŭgsburgon al la *1-a Kongreso de la „Universala Esperanto - Asocio“* (U. E. A.).

La entrepreno ŝajnis tre danĝera juna asocio, ekzistanta nur 2 jarojn, decidis aranĝi sian *propran* Kongreson. Vere, la asocio kalkulis tiam pli ol 6000 anojn, sed tamen oni povis timi, ke la ligilo inter la anoj ne estas ankoraŭ sufiĉe forta por allogi multajn al la Kongreso, — unuvorte ke la entrepreno ne estas ankoraŭ matura.

Ni ne forgesu, ke la grandaj ĉiujaraj esperantaj Kongresoj altiras multajn samideanojn, ĉar ili estas destinitaj ne por unu asocio, sed por la tutmonda esperantistaro, kalkulanta centmilojn da homoj. Krom tio tiuj ĉi Kongresoj altiras diversajn profesianojn, anojn de multnombraj fakaj asocioj, — ili fariĝis oficiala organo de la esperantistaro, kie estas reprezentataj la registaroj, kie kolektiĝas la plej grandaj eminentuloj kaj pioniroj de Esperantismo kun la Majstro en la ĉefo, la Akademianoj kaj la Lingva - Komitatanoj. Se ni aldonos la grandan allogilon, kiun prezentas ja la multnombreco kaj diversnacieco mem de la Kongresanoj, fine la grandaj festoj kaj amuzajoj, — ni komprenos, kial la ĉiujaraj esperantistaj Kongresoj tiel bone sukcesas.

Sed la juna U. E. A. estis en mul-

te pli malbonaj kondiĉoj. Tamen troviĝis kelkaj viroj, kiuj havis la kuraĝon iniciati la aferon, ĝin aranĝi kaj plenumi kun plena sukceso. S-roj Mudie, Hodler, Beideck kaj kelkaj aliaj prezentas nun ekzemplon por ĉiuj, ke eĉ la plej malfacila entrepreno povas sukcesi ĉe granda fervoro kaj harmonio de aranĝantoj.

La aranĝo de tia Kongreso ne estas ja facila, precipe en malgranda urbo: oni do devas bone prizorgi la loĝejojn, la manĝejojn, la kunvenejojn, oni devas ĉion prepari, multe anonci en diversaj gazetoj, instigi multajn al laboro, ekinteresi la loĝantojn de la kongresurbo kaj la urbestaron, aranĝi la amuzajojn, la ekskursojn, klopodi pri financoj ktp. ktp.

Ni konstata tuj, ke ĉio bonege sukcesis al la aranĝintoj de la I-a Kongreso U. E. A. kaj ke ili plene meritis la entuziasman kaj koran dankon de la Kongresanoj.

La urbo Aŭgsburg estis tre bone elektita, ĉar ĝi estas trankvila loko, kie la esperantista Kongreso faris grandan impreson. Dank'al la Kongreso la Aŭgsburganoj ekvidis la multnombrajn esperantistajn stelojn kaj standardojn, vizitis kun intereso la Ekspozicion kaj la Kongresajn kunsidojn, persone interkoniĝis kun alvenintaj fremdlandaj samideanoj. La aŭgsburga loĝantaro estis ĝenerale tre afabla por la esperantaj gastoj kaj scivoleme demandis, el kia lando la

gasto alvenis kaj kiel disvolviĝas la afero en aliaj landoj.

La kunsidoj okazis en la plej granda, bela hotelo „3 Mohren“ aŭ „Palast Hotel“, kies ĉambregoj tre taŭgis por la kunvenoj. La hotelo havas grandan, belan korton kun vitra tegmento kaj cementa planko; tie okazis la komunaj tagmanĝoj kaj festoj. En la sama hotelo loĝis parto de Kongresanoj, tie estis ankaŭ aranĝita la akceptejo kaj la ekspozicio.

Mi bedaŭrinde ne partoprenis en la kunvenoj de U. E. A., ĉar mi alvenis en la lasta tago de la Kongreso. Sed mi havis plezuron, tuj post mia alveno, observi tra la fenestro de mia hotela ĉambro la lastan ferman festenon en la korto de l'hotelo „3 Mohren“. Mi ekkonis la Prezidanton de U. E. A., S-ron Bolingbroke Mudie, la Prezidanton de T. E. K. A., Prof. D-ron Dor, la Vicprezidanton de U. E. A., S-ron Hodter, S-ron Privat, S-ron Rousseau, D-ron Chybczyński, D-ron Hagen, D-ron Krikortz, S-ron Szabuniewicz k. a. Post a vigle aplaŭditaj toasty de S-roj Privat, Mudie, Szabuniewicz, ĉiuj ekstaris kaj ĥore ekkantis la himnon „Espero“. Ĉiuj estis kortuŝitaj. Ĉiuj vizaĝoj—plenaj da entuziasmo kaj plezuro, ĉiuj varmege premas siajn manojn...

Neniaj Kongresoj, neniam festoj en la mondo estas tiel koraj, tiel forte ligas la ĉeestantojn, kiel esperantaj. La granda, nobela ideo kaj la komuna lingvo forigas ĉiujn barojn kaj sekvigas la agrablan kaj koran atmosferon.

La Kongreso U. E. A. vigle laboris. Kiel mi vidis en la listo de Kongresanoj, alvenis pli ol 150 U. E. A.-anoj el 15 landoj, krom tio ĉeestis ĉirkaŭ 150 Aŭgsburganoj, sekve la kunsidoj havis ĉirkaŭ 250—300 ĉeestantojn. Okazis entute 8 laboraj kunvenoj, dum kiuj estis pridiskutitaj kaj akceptitaj pli ol 70 proponoj.

La Kongreso decidis interalie la revizion de la regularo de U. E. A. laŭ la plano de la Komitato, — difinis ŝanĝojn en la kotizaĵoj (de la 1911 jaro ĉiu U. E. A.-ano pagos jare 50 sd. kaj ricevos jam senpage la oficialan jarlibron kun adresoj de delegitoj), —

starigis institucion de „dumvivaj membroj“, pagantaj unufoje por ĉiam 30 Sm., — de „aprobantaj membroj“, pagantaj jare 1 Sm., — de „distriktaj delegitoj“, koncentrigantaj en siaj manoj la propagandan kaj organizan laboron por la tuta distrikto, — kreis novajn konsulojn por laboristoj kaj studentoj ktp. ktp. La detalojn oni povas trovi en la № 83—84 de „Esperanto“ aŭ pli bone en la „Oficiala dokumentaro“ (50 sd.—mendebla ĉe „Esperantio“—10, str. de la Bourse — Genève — Svisujo“).

Specialan atenton meritas la Ekspozicio, kiu estis tre multe kaj volonte vizitata kaj vere faris bonan impreson. Grandan intereson vekis la ekspozicio de eldonadoj laŭ la „monoformata sistemo“, elpensita de S-ro Bühner.

La Ekskursoj bone sukcesis, precipe la vizitado de la belaj reĝaj Kasteloj en Neuschwanstein.

Dum la granda vesperfestoj en la „urba ĝardeno“ (la lastan tagon) la orĥestro ludis la novan, belan muzikon de la „Espero“, dediĉitan de l'aŭtorino al la U. E. A.

Antaŭ la Kongreso de U. E. A. okazis sukcesa „Kongreso de la Germana Esperanto Asocio (G. E. A.) kun 100 partoprenintoj.

Dum la Kongreso de U. E. A. okazis kunveno de la „Variete'a Esperantista Ligo“.

En la lastaj tagoj de la U. E. A. Kongreso okazis la I-a Kongreso de la „Tutmonda Esperanto Kuracista Asocio“ (T. E. K. A.), en kiu partoprenis kuracistoj el 8 landoj. En la 5 kunvenoj de la T. E. K. A. estis pridiskutitaj kaj deciditaj gravaj asociaj aferoj, interalie la eldonado de nova medicina internacia ĵurnalo. Unu kunveno estis pure scienca: la subskribita legis raporton pri „intestaj malsanoj“, kiu sekvigis viglan diskutadon. Ĉeestis ankaŭ nekuracistoj kaj ĵurnalistoj el Aŭgsburg, kiuj poste priskribis en la lokaj gazetoj la kunvenojn.

D-ro Wilhelm Robin.

Esperanta semajno en Bruselo.

Inter la multaj esperantaj konvenoj de l' jaro 1910 la „Brusela semajno“ verŝajne estos kalkulata kiel unu el la plej sukcesintaj.

Samideanoj el diversaj eŭropaj regionoj alvenis ĉu dise, ĉu grupe al la ŝava belga ĉefurbo, altiritaj duone per la alloganteco de la granda Universala Ekspozicio, kaj duone per la esperanta festkunveno. Dank' al la esperantistaj aranĝoj ili havis favoran okazon por ĉion vidi dum malmulta tempo kun minimuma monelspezo. Dum la tuta semajno de la 22a ĝis la 29 de Julio oni povis vidi la verdan stelon brili sur ĉapeloj kaj brustoj en la stratoj, restaĵoj, muzeoj de la admirinda urbo, kiu kunigas la elegantecon de Parizo kun la pureco de Berlino.

Ĉiuj alvenintoj direktis sin unue al la Centra Esperanta Oficejo, bone lokita, Rue de la Régence, en la malsupra parto de la fama muzeo de belartoj, kie la Internacia Bibliografia Instituto bonvolis pruntedoni siajn ĉambrojn por la esperantistoj. Tie ĉiu kongresano ricevis ĉu de S-ro Skeel-Giörling, ĉu de alia persono la bezonatajn informojn kaj la kongresajn dokumentojn kun karto por senpaga eniro en la universalan ekspozicion dum la tuta esperanta semajno.

Multaj esperantistoj partoprenis en la interesa Internaia Kongreso de la perioda Gazetaro por reprezenti la esperantajn ĵurnalojn. Tiu ĉi kongreso interesis ilin des pli, ĉar la diskutadoj en ĝi ofte alkondukis al la demando pri lingvo internacia. Unu el la ĉefaj punktoj de la tagordo, kies pristudo daŭris dum du tagoj, estis la projekto pri kreo de „Internacia konstanta oficejo por la vastigado de la ideoj.“ Pri tiu grava afero prezentis interalie rimarkindan raporton S-ro Lippert, korespondanto de germanaj ĵurnaloj en Bruselo. Ni ne povas eniri tie ĉi en la detalojn de tia granda demando sed publikigos pli malfrue esperantan tradukon de la por la esperanistaro tre interesa laboro de S-ro Lippert.

Temas pri la alcentrigo (en Bruselo) de ĉiuj verkoj de la homa penso sub formo de libroj, ĵurnaloj, artikoloj ktp. aperintaj en la tuta mondo kaj enklasigo de tiu vastega materialo tiamaniere, ke ĉiu bezonanto de iu informo pri iu ajn fako povu ĝin facile ricevi kaj ekscii ĉion, kio estis skribita en la mondo pri la speciala temo, kiun li deziras pristudi. Oni tuj komprenas la gravecon de tiu entrepreno, kiu cetere jam estas komencita en Bruselo de la „Internacia Instituto de Bibliografio“, kiu jam kolektis dek milionojn da slipoj kaj ordigis ilin laŭ la decimala sistemo. Oni nun devas kompletigi, perfektigi kaj ĝeneraligi tiun organizon. Sed oni renkontas en tio la teruran barilon de la naciaj lingvoj. Laŭ la plano de l' Instituto, ĉiu aŭtoro de iu verko devas fari mem resumon de sia verko por faciligi la serĉadojn. Sed tiuj resumoj venontaj el ĉiuj landoj de la terglobo estos faritaj en ĉiuj eblaj lingvoj kaj sekve estos plejparte nekompreneblaj kaj neuzablaj por serĉantoj. Oni ankaŭ ne povas postuli de aŭtoroj rusaj, japanaj, ĥinaj ktp. ke ili verku siajn resumojn en lingvoj angla, franca aŭ germana, kaj eĉ tiuj ĉi tri solaj lingvoj malfaciligus la laboron. La unika solvo de la problemo estas do la lingvo internacia en kiu la resumoj estus tradukitaj aŭ preferinde tuj verkitaj de la aŭtoroj mem.

Tiu ĉi solvo montrita kun mirinda klareco de S-ro Prof. Carlo Bourlet estis iom post iom komprenita de la plimulto de la kongresanoj, kvankam en la komenco multaj el ili tute ne estis partianoj de artefarita lingvo, kelkaj estis eĉ rektaj malamikoj de ĝi.

Io ankoraŭ efike helpis por konverti multajn el ili, nome la esperanta kunveno, kiu okazis la 26-an kaj al kiu la neesperanta gazetistaro estis invitita. Tiu ĉi kunveno, prezidita de S-ro Bourlet, kiu klarigis france nian celon, havis lokon en la plej granda ĉambro de la ekspoziciaj kongresoj, antaŭ mult-

nombra aŭdantaro. Partoprenis en esperanta diskutado reprezentantoj de dek unu nacioj: angla, belga, bohema, dana, flandra, franca, germana, hispana, holanda, rusa, sveda. Deklamoj, kantoj kaj ludo de komedieto plenigis la programon, per kiu la ĉeestantoj povis certiĝi, ke ĉiuj lingvanoj tre facile interkompreniĝas per Esperanto. Elirante, belga redaktoro diris al mi: „Ĝis hodiaŭ mi estis arda kontraŭulo de via lingvo; jen artikolo, kiun mi skribis hieraŭ kontraŭ ĝi, sed nun mia opinio jam multe aliĝis, kaj mi ne donus la faritan sperton eĉ por mil frankoj!“

Inter la festoj aranĝitaj en Bruselo por la esperantistoj mi devas mencii la vesperan paroladon-koncerton faritan la 23-an en la luksa ĉambrego de „l'Ecole française“. Ni tie aŭdis muzikon, kantojn, deklamojn ĉarmajn de metiaj artistoj, komedion „Paco hejme“ de Courteline luditan de Parizaj samideanoj kaj elokventan paroladon de S-ro Bourlet pri „Esperanto kaj franca lingvo“. Fine oni kantis „La Esperon“ akompanitan de la komponisto mem, nia simpatia kaj ĉiam agema samideano S-ro de Mênil.

Mi ne parolos, por ne trolongigi tiun ĉi raporteton, pri la aranĝitaj ekskursoj kaj pri la multaj amuzoj, kiujn trovis la diverslandaj samideanoj en la Ekspozicio, pri la gajaj kunvenoj en la pentrinda restoracio „Alt Düsseldorf“, ĉirkaŭ bavaraj bierkruĉoj aŭ vespere en la ĝoja „Bruxelles-Kermesse“, kie reviviĝas la malnova flandra vivo apud multaj internaciaj modernaĵoj.

Mi deziras diri unu vorton pri la interesa esperanta ekspozicio lokita en la palaco de l'*Cinquantenaire* en la sekcio de l' Internaciaj Asocioj, kiu malfermiĝis la 1-an de Aŭgusto. En dekkvaroj da vitraj mebloj estas elmetita nia esperanta literaturo. Sed pro manko de loko oni povis elmeti nur parton de ĝi, ĉar ĉiuj libroj postulus duoblan aŭ trioblan spacon. La muroj estas kovritaj de specimenoj de niaj ĵurnaloj kaj de interesaj dokumentoj kun sinoptikaj tabeloj montrantaj la progresojn de la esperanta societaro, gazetaro, verkaro ktp. Serio da geogra-

fiaj kartoj de ĉiujlandoj prezentas per verdaj flagetoj la lokojn, kie ekzistas esperantaj grupoj. En apuda malgranda ĉambreto estas ekspozicio de aliaj artefaritaj lingvoj. Interesa estas akomparo inter la graveco de la Zamenhofa lingvo kaj tiu de la aliaj sistemoj. Sola ekrigardo sufiĉas por konvinkiĝi.

Resume oni povas diri, ke la esperanta agado dum la Universala Ekspozicio en Bruselo estas grava kajefika.

Krom la esperanta ekspozicio, la esper. informejo en la Internacia Instituto de Bibliografio, kaj la esper. informejo en la Universala Ekspozicio mem apud la ĉefa enirejo de la centra palaco, oni ne devas forgesi citi la „Kongresan sekcion de l' Internacia Scienca Asocio“, kies celo estas enkonduki Esperanton en la 80 internaciajn kongresojn, kiuj okazas en Bruselo dum la jaro 1910. La sekretario de la sekcio sin turnas oficiale al la komitatoj kaj ĉeestas la kunvenojn de la kongresoj. Li faras specialajn raportojn, kiuj estas publikigitaj en la *Internacia Revuo de la Kongresoj kaj Konferencoj*, kiu havas konstantan aldonon en Esperanto.

La paroladoj pri Esperanto faritaj aŭ farotaj dum la Ekspozicio estas sekvantaj:

1. Esperanto kaj la tutmonda kongreso de internaciaj asocioj (S-ro Prof. Bourlet, Paris).
2. Esperanto en la komerco (S-ro Hodler, Genève).
3. Esperanto antaŭ la tribunalo de la publika opinio (S-ro advokato Jongen, Seraing).
4. Lernu Esperanton! (S-ro A. Witteryck, Bruges).
5. La patriotisma krizo kaj la internaciaj rilatoj (S-ro Gautherot, Paris).
6. Esperanto, praktika solvo de la problemo de lingvo internacia (S-ro Abato Richardson, Bruxelles).

Tiu ĉi sendetala raporteto sufiĉas jam por montri, kun kia energio oni laboras por Esperanto en la Brusela Ekspozicio, kiu estas dum ok monatoj la ĝenerala kunvenejo de ĉiuj popoloj, kaj la centro de plej interesa internacia vivo. Sed mi ne povas fini, ne eldirante la nomon de viro al kiu ni

ŝuldas en unua vico la sukcesplenan laboron de Bruselo, kaj la enpenetron de nia lingvo en la plej altajn sciencajn kaj direktantajn rondojn de la ekspoziciaj kongresoj. Li estas S-ro Generalo Sebterel Parizo, la influhava eminentulo jam bone konata de ĉiuj samideanoj pro siaj altaj servoj al nia afero. Sed malmultaj scias, ke li senĉese daŭras labori por Esperanto malgraŭ siaj sciencaj okupoj sur diversaj aliaj kampoj. Li ŝparas nek influon, nek tempon, nek monon por triumfigi nian ideon en la sciencularo, kaj pro tio ni ĉiuj esperantistoj ŝuldas al li grandan dankon. Ni estas feliĉaj havi okazon por esprimi al li per *Germana Esperantisto* tiun ĉi senton de kora dankeco.

Sed ĉi tiu rimarko pri la agado de sindona homo por nia afero naskas alian penson pri nia esperanta organizo. Ĉu estas nature, ke nia progresado estu dependa ĝis certa grado de bonvoleco kaj malavareco de apartaj personoj? Ĉu decas, ke la oficiala reprezentado de la esperantista popolo antaŭ la sciencularo aŭ en internaciaj kongresoj dependu de la iniciativo de privatuloj? Tiel longe kiel la esperantistaro estis malforta kaj konsistis el kelkaj centoj aŭ miloj da homoj, tia bon-

vola subteno de oferemuloj estis necesa, sed nun, de kiam ni estas centmiloj, kaj nia anaro senĉese kreskas, ŝajnas ke la momento venis por serioze pripensi la demandon pri unuigo de niaj fortoj disaj en la tuta mondo. Se la multaj esperantistaj societoj naciaj kunigus en unu fasko, ni prezentus imponantan forton, kies potenco en multaj cirkonstancoj povus atingi altan rezulton. Sen tia unueca agado, ni ĉiam havos unuflankan, nacian influon kaj dependos en gravaj aferoj, kiam komuna internacia tasko estas plenumota, de la sindonemo de privataj personoj. Kaj se ni volas progresi, tiaj komunaj taskoj pli kaj pli ofte montriĝos; ĉu ni ĉiam havos homojn pretajn oferi sian tempon kaj monon por ilin plenumi?

Grave estas, ke la esperantistoj de ĉiuj landoj ne prokrastu la pristudon de la rimedoj por kreo de bona organizita internacia ligilo inter si, tiamaniere ke ili estonte prezentu sin unuigitaj kaj fortaj sur la internacia scenejo. Jen opinio, kiun mi jam de longe havas, sed kiu ankoraŭ plifortiĝis dum mia ĉeesto en la Esperanta Semajno en Bruselo.

Lau „Germana Esperantisto“.

Jean Borel.

Internacia Esperanto-antaŭkongreso Dresden 1911.

La sciigo pri aranĝota antaŭkongreso en Dresden 1911 estos verŝajne tre agraba ankaŭ por ĉiuj polaj esperantistoj, kiuj intencas viziti tutmondan Esperanto-kongreson en Antverpen, ĉar la vojaĝo tra Dresden al Antverpen por polaj kaj orienteŭropaj esperantistoj preskaŭ ne pligrandigos la elspezojn kaj tieaj samideanoj zorgos por malkara kaj agraba restado en Dresdono.

Sed ne nur por la vojaĝontaj Antverpenon estos la vizito de Dresden somere 1911 tre interesa, Pri tio mi precipe volas skribi kaj atinti polajn kuracistojn kaj ankaŭ ĉiujn inteligentulojn, kiuj interesiĝas per demandoj de sia kaj popola sano.

En Dresden okazos somere 1911 la plej granda higiena ekspozicio, kian

oni ĝis nun vidis en la mondo. Preskaŭ ĉiuj registaroj de ĉiuj eŭropaj kaj ekstereŭropaj landoj oficiale partoprenos en la ekspozicio (inter aliaj ankaŭ Hinujo kaj Japanujo) kaj destinis grandajn sumojn por la aranĝado de siaj apartaj ekspozicioj.

La rusa registaro oferis por tiu celo 110,000 rublojn. Ĉiu regno havos oficialan reprezentanton. Jam hodiaŭ oni povas vidi sur granda tiucele destinita placo multnombrajn preparaĵojn por belaj konstruaĵoj.

Estas memkompreneble, ke sur tia internacia, grava por ĉiu popolo ekspozicio oni ankaŭ vidos fremdulojn el ĉiuj landoj kaj aŭdos la plej multajn vivantajn lingvojn kaj Esperanto ne estos la lasta lingvo, kiu aŭdiĝos; ni havas

esperon, ke tiu ĉi higiena ekspozicio donos al la homaro novan pruvon, ke estas tre urĝa tempo sanigi ankaŭ la homojn sur la lingva kampo kaj doni al ili medikamenton por ilia materia kaj anima bonfarto, pri kies eltrovo de jam multaj centjaroj pripensis la plej geniaj viroj kaj kiun fine eltrovi sukcesis nia kara Majstro.

Ni esperas, ke dum tiu ĉi ekspozicio Esperanto servos al multaj fremduloj, kuracistoj, scienculoj kaj intelektuloj, kiel bonega ilo de interkompreniĝo kaj plifaciligos la interkonatiĝon de alvenontaj gastoj el ĉiuj regionoj de la tero.

Tiucele estos aranĝita sur la ekspozicia placo oficiala esperanta oficejo, kie oni donos ĉiujn ajn informojn kaj eblan helpon, por ke la vizitontoj havu sciencon profiton kaj agrablan restadon en Dresden.

La plej grava estas scii, ke speciala esperanta antaŭkongreso okazos la 16, 17 kaj 18-an de Aŭgusto. Ĉiu esperantisto, kiu intencas viziti la grandiozan higieno - ekspozicion estas petata decidi sian viziton je tiuj tagoj, por ke ni povu efike montri al niaj malfavoruloj kaj indiferenculoj, ke ni jam hodiaŭ reprezentas potencon unuiĝon.

Estas ankaŭ tre dezirinde, ke la kuracistoj ĉe tiuokaze instigu siajn kolegojn ne esperantistojn per vortoj kaj artikoloj en la nacia kaj faka gazetaro al diligenta studado de Esperanto kiu povas al ili doni tiom da profito sur la higiena ekspozicio en Dresden.

Pri detaloj de tiu ĉi esperanta antaŭkongreso oni forsendos poste informojn kune kun invitoj.

Dresden.

R. Maske.

Pri nia Ekspozicio.

Intencinte aranĝi en Septembro, sub la egido de nia Societo, eble la plejgrandan kaj plej multe interesan esperantistan Ekspozicion en Varsovio—mi ne supozis, ke mi estos devigita senĉese tiel multe venki plejdiversajn malfacilojn, malhelpojn kaj barojn.

Tamen, bedaŭrinde, estis tiel.

Antaŭ ĉio mi renkontis grandajn malhelpojn de la flanko de nia registaro... Dank' al tio nia Societo estis devigita alvoki dufoje eksterordinaran kunvenon por ŝangi kaj pleniĝi nian ĝisnunan regularon, kio cetere estis tre dezirinde, ĉar ni povis tiam aldoni en la regularo kelkajn gravajn paragrafojn, kiujn fine la registaro aprobis, sed ne pli frue ol la 6-an de Oktobro kaj tial ni povis apenaŭ antaŭ ne longe prezenti al la registaro nian novan peton pri permeso aranĝi Ekspozicion, kiun oni promesas doni al ni nepre *en la daŭro de kelkaj semajnoj*.

Mi do esperas, ke nia Ekspozicio senkondiĉe estos aranĝita en Decembro, se nur... Vi, karaj polaj samideanoj, bonvolos al ni helpi!

Sen Via favora helpo ni povas fari nenion, ĉar nun tre pligrandiĝos niaj ekspoziciaj elspezoj, kiel ekz, la luo de loĝejo (kiun an-

taŭe oni oferis al ni preskaŭ donace) ĝia lumigo kaj hejtado (kio en Septembro estis superflua) kaj fine la luo almenaŭ de 30 gablotoj, kiuj estas necese bezonaj por ĉiu Ekspozicio kaj kiujn ankaŭ oni volis al ni antaŭe prunti por negranda sumo, sed kiuj nun estas malfacile ekstreme trovi kaj prunti. Oni postulas hodiaŭ de ni por prunto de 30 gablotoj 120 rublojn!

Mi kuraĝas do havi la esperon, ke polaj esperantistoj ne permesas fali al tiel grava entrepreno, kiel la nia.

Helpu sekve al mi, helpu — mi petas Vin varmege, mi petas Vin plej kore! Kiom ajn ĉiu el Vi sendos — mi akceptos tion kun ne esprimebla danko. Faru do tion, estimataj kaj karaj samideanoj, faru ja tion ne por mi, kompreneble, sed sole kaj ekskluzive por nia granda, nia sankta afero!

Al ĉiuj tiuj Tre Estimataj Sinjoroj kaj Sinjorinoj, kiuj *jam* sendis al mi siajn monoferojn, mi esprimas plej varmegajn dankojn kaj precipe al S-ro Rudolf Maske, nia pola samideano el Drezdeno, kiu oferis ne nur 10 rublojn por nia Ekspozicio, sed ankoraŭ faritan de lia talenta frato, S-ro Aŭgusto Maske, la belegan buston de nia kara Majstro.

Ankaŭ mi esprimas aparte varmegan dankon al niaj karaj polaj samideanoj el Fort-Wayne Ind (Usono), kiuj sendis por nia Ekspozicio dank' al iniciativo de S-ino Marya Jungton, 17 rublojn, kaj nome Sinjorinojn kaj Sinjorojn: familio de Jungton, F. Strzałkowski, S. Strzałkowski, J. Hildebrand, S. Rozwenc, B. Żardecki, K. Schindler, A. Wiśniewski, C. Holland, S-ino P. Rausz, G. Matys, F. Bełbutowski, S-rino P. Hoppe, E. Riewe, W. Kowalewski kaj K. Kowalczyk.

Krom tiuj personoj, oferis ankoraŭ por nia Ekspozicio en la lastaj du monatoj: S-ro D-ro Bojarski el Włoszczowa 5 rb.; S-ro Józef Chankowski el Nowo-Mińsk 3 rb.; Prof-o D-ro Benedykt Dybowski el Lvovo 5 rb.; S-ro Bolesław Dzierzbicki el Złoty Potok 3 rb.; S-ro Antoni Kwiatkowski kaj aliaj polaj membroj de Esper. Societo el Kamienskoje 5 rb. 25

kop.; S-rino V. Łopatina 3 rb.; S-ro B. Radziwiński el Kamienskoje 3 rb.; S-ro F. Szlachcianowski el Almaznaja 5 rublojn kaj kelkaj aliaj personoj, kiuj oferis malgrandajn sumojn kaj kies nomoj ni publikigos pli malfrue.

Sendepende de tiuj monoferoj, bonvolis ankoraŭ tre multaj Redakcioj, Societoj, Institucioj, Eldonistoj, Aŭtoroj kaj aliaj personoj sendi la plej diversajn ekspozitojn por nia Ekspozicio. La nomoj de tiuj ĉi Institucioj kaj personoj mi kun granda bedaŭro publikigos, pro manko de spaco, nur en sekvanta Numero de „Pola Esperantisto“. Dankante al ili intertempe plejkore por la favora memoro pri nia Ekspozicio, ni ankoraŭ ripetas nian varmegan peton al tiuj, kiuj ĝis nun sendis nenion.

Aleks. Bolesł. Brzostowski.

Varsovio, str. Krucza, 9.

Letero al la Redakcio.

Pola propaganda Asocio Esperantista.

Kompare kun aliaj landoj, en Polujo tre malrapide progresas movado esperanta. Malgraŭ senĉesaj klopodoj de bonvolontuloj, afero iras antaŭen testudapaŝe.

Kaŭzon de tio, laŭ mia opinio, ni devas ŝerci en manko de organizita propaganda plano, en la diversiĝo kaj disiĝo de propagandaj iloj.

Sendube nun ekzistantaj apartaj societoj, havantaj grandaparte terurajn ftizojn en la kasoj, ne povas efike okupi sin pri ia laŭplana, regula, organiza propagando, ĉar tion fari povas nur speciale kreita komisiono.

Ĉiuj niaj batalantoj ne unufoje sentis mankon de ĝenerala direktilo en propaganda movado, sentadis mankon de elprovita propaganda materialo, do, ŝajnas al mi, ke mia projekto, kiun mi malsupre klarigos, estos akceptita bone.

Por reguligi propagandon haj ĝuste ĝin direkti, estas, laŭ mi necesa krei novan societon aŭ asocion, ekzemple „Polan propagandan Societon“, kies celo estus ĉiaspece helpi kaj subteni propagandon.

Por evidentigi eventualan laboradon de tia asocio, mi jen almetas provizoran planon kiu montros, kiel nova asocio povus aranĝi sian propagandan metodon.

Ĉio bezonas monrimedojn, do mi proponas, ke ĉiu aliĝonto al asocio pagu 1 sm.

da enskriba pago kaj 3 rb. de jara kotizo. Se ni supozus, ke nova asocio havos almenaŭ 100 anojn — ni ricevos sumon da 400 sm. kiel unuan fondon. Tiu sumo ŝajnas ne granda, sed se ni ĝin uzos nur por propagando en unu jaro, ĝi donos brilajn rezultatojn.

Por diversspecigi asocion povus esti kreitaj komisionoj fakaj, ekzemple: fako financa, por eldonado de flugfolioj, broŝuretoj, por aranĝo de propagandaj lecionoj, paroladoj k. t. s.

Ekzistantaj societoj, precipe ĵus aperantaj, ofte volonte invitus en sian urbon preleganton, sed grandaparte ili ne scias al kiu ili devas sin turni. Tiun gravan mankon evitigus komisiono per aranĝo de lecionoj. Poste, en propagando estas ofte sentata manko de precizaj, flugfolietoj propagandaj, — tiun mankon povus ankaŭ evitigi komisiono por eldonaĵoj.

Por viviĝi novan asocion mi proponus aranĝi en Varsovio kunsidon de la delegitoj el ĉiuj filioj, kiuj prilaborus statuton kaj klopodus pri enkonduko en la vivon de asocio. Por ebligi al ĉiuj delegitoj partoprenon en tia kunsido, — estus bone difini tagon en ia ajn festo aŭ dimanĉo.

Propono mia ŝajne, estas tute akceptinda kaj pridiskutinda kaj mi havas esperon, ke niaj fervoraj samideanoj penos plirapidigi aperon de la nova asocio.

Piotrków.

Roman Vogel.

Kroniko.

Lodzo. Esperantista lodza junularo tre fervore komencas labori por disfolorado de nia Societo kaj samtempe por plej bona ekkono de lingvo internacia. Dank' al energia fervoro de S-ro V. Wojciechovic estas aranĝitaj du komisioj: unua por serioza, idea, scienca, statistika, instrua kaj propaganda okupo; dua por vigligo de la societa vivo per raŭtoj, amuzaj vesperoj k. t. p. Tiamaniere la estraro de societo, kiu ĝojas pro tiu fervoro de societanoj, ne bezonas sola klopodi pri ĉiuj aferoj, al kio la komitatanoj havis ĝis nun nek sufiĉajn fortojn, nek tempon. Serioza laboro efektive estas necesa, por ke la societanoj havu okazon paroli, lerni, studadi historion kaj progreson de Esperanto, per unu vorto, labori por la ideo de ili ekamita. Se la laboro de tiu ĉi tiel nomata unua komisio daŭros kun sama konsento kaj fervoro, nia urbo akiros esperante pensantajn amasojn, bonajn instruistojn, aŭtorojn. La propagando eĉ en opoziciema gazeto iras bonege kio versimile donos pli grandan nombron da lernantoj al niaj kursoj, kiuj estos baldaŭ komencataj.

Bonan sukceson al la unua komisio! Sed junularo volas amuziĝi. Ankaŭ prave. Por tio ekzistas kaj komencis labori kun sukceso t. nom. dua komisio kun S-ro Roviński — gvidanto. Dancoj, kantado, deklamo, spektakloj malpermesas eniĝi dum la malpli seriozaj vesperoj. Alvenas gastoj, kiuj, alproksimiĝos al nia ideo kaj lingvo, kaj plingrandigos sendube post certa tempo nombron da adeptoj kaj societanoj.

Ni esperu, ke ankaŭ la enspezoj (kompostisto, atentu, ne presu „elspezoj“) de nia societo kreskos.

Do vivu ankaŭ la dua komisio!

Bonan sukceson!

Pri la progreso de Esperanto en nia urbo ekster la Societo malfacile estas opinii. Oni devas tamen supozi, ke ĝi ekzistas. Jen ni aŭdas pri bonaj stilistoj, pri grupoj da lernantoj, jen tute ne konataj al ni personoj abonas

polan esperantiston, jen junuloj kaj junulinoj, ankaŭ ne vizitantaj nian societon, portas verdan steleton sur brusto. Sovaĝuloj ĉu nesimpatuloj de nia societo?

Ago.

Łuków. La 25-an de Septembro en la salono de Popola Domo okazis en Łuków la inaŭguracia kunveno de nia loka filio de Pola Societo Esperantista, fondita dank' al penadoj de S-ro A. Olszewski kaj F. Wierzchowski. Grandaj afiŝoj kelkajn tagojn antaŭ la kunveno pendigitaj sur la muroj de l'urbo sciigis publikon pri okazonta kunveno.

La kunsidon malfermis S-ro Albin Olszewski, en kelkaj varmaj vortoj esprimante esperon, ke nova filio ĉiam kreskos kaj progresos en la propagando.

Kiel prezidanton de la kunveno oni elektis unuvoĉe S-ron A. Olszewski, kiu invitis kiel sekretariojn S-rojn Feliks Wierzchowski kaj Franciszek Skarzyński. Post la akcepto de tagordo kaj la tralego de alsenditaj telegramoj S-ro F. Wierzchowski faris paroladon pri historio de la lingvo internacia Esperanto. Kompaktan, dokumentan kaj elokventan paroladon de S-ro W. kunveninta publiko vive aplaudis. Poste S-ro Leon Klimecki parolis pri programo de agado de nova grupo kaj sciigis ke kelkaj malnovaj ĉitieaj samideanoj, nome S-rinoj kaj S-roj: A. Bednarska, A. Chotkowski, J. K. kaj M. Klimecki, L. Lück, St. Malinowski, M. Z. kaj W. Sikorski por fondi bibliotekon oferis al nova filio 104 ekzemplerojn de libroj, broŝuroj kaj jarkolektoj de esperantaj jurnaloj.

Tiu ĉi grupo de esperantistoj antaŭ 2 jaroj aranĝis en Łuków dum la terkultura ekspozicio esperantan pavilonon, kiu estis unua esperanta ekspozicio en Pollando.

Al la komitato de nova filio estis elektitaj S-roj: Albin Olszewski (prezidanto), Feliks Wierzchowski (sekreta-

rio), kaj Franciszek Skarzyński (kasi-
sto). Revizia komiso konsistas el la
sekvantaj S-roj Bolesław Chotkowski,
Dyonizy Dobkowski kaj Wincenty Ła-
żewnik.

En la inaŭguracia kunveno parto-
prenis pli ol 50 personoj. Nova filio
havas 30 membrojn.

En fino de nia korespondajo ni es-
primas dankon al estimata S-ro urb-
estro J. Różycki pro senpaga prunto de
la salono en la nomo de estraro de
Popola Domo. *Loko.*

Zawiercie. Antaŭ kelkaj mona-
toj estis aprobita de Piotrkowa Gu-
berniestro filio de Pola Esperantista
societo en Zawiercie, kiu komencis
sian agadon de 1-a Julio. La komitato
konsistas el sekvantaj personoj:

Prezidanto S-ro Romano Kulczycki.

Vice-prezidanto — Johano Meks.

Sekretario — Maksimiliano Wit-
kowski.

Bibliotekisto—Nikolao Sienkiewicz.

Kasisto — Józef Wycisk.

Kiel la anstataŭantoj estis elektiitaj:

S-ro Hipolito Olszewski.

S-ino Janina Harażna.

S-ro Jaroslavo Szponar.
Fondintoj de la societo estas:
Maksimiliano Witkowski.
Romano Kulczycki.
Hipolito Olszewski.

M. Witkowski.

Por la studentoj. Ĵus aperis, eldo-
nita de la Grenoble'a grupo kun helpo
de la Fakultato, universitata Gvidfolio,
kiu klarigas la tutan organizon de la
Kursoj speciale starigitaj de 14 jaroj por
la fremdaj studentoj dezirantaj akiri
perfektan scion de la franca lingvo.

Plie ĝi montras ĉiujn allogaĵojn
kiujn, almenaŭ tiom kiom la perfekta
instruado, kunhelpis altiri al la ĉarma
kaj pitoreska urbo „Grenoble“ multajn
fremdajn Studentojn (pli ol 1100 la la-
stan jaron) inter kiuj jam kelkaj estsas
esperantistoj.

Ni esperas, ke multaj petos tiun
gvidfolion sendatan senpage de la Se-
kretario, S-ro Roy 3, Rue Anthoard,
Grenoble (France), kaj tiel helpos var-
bi al nia afero la potencan societon,
kiu estas en Grenoble la Protekta Ko-
mitato por fremdaj studentoj.

A L V O K O

al ruslandaj esperantistoj.

(Pri la Ruslanda Esperantista Adresaro).

Por iom klarigi la disvastiĝon de nia
kara Lingvo en Ruslando, Moskva Studenta
Grupo Esperanto“ nun jam prilaboras, „La Rus-
landan Esperantistan Adresaron“. Tial en la
5 N^o de la gazeto „La Ondo de Esperanto“
ruslandaj esperantistoj estis petataj, ke ili
sendu siajn adresojn por la eldonata en la
fino de la nuna jaro Ruslanda Esperantista Ad-
resaro. En sekvo de tiu ĉi peto ni ĝis nun
ricevis jam multe da adresoj sed ni scias ke
pli multe ni ankoraŭ ni ne ricevis. Pro
tio ni denove rememorigas niajn samideanojn
pri la sendo de iliaj adresoj, ĉar la entrepre-
nata eldono havos tre gravan signifon por
nia afero: ĝi montros tiujn punktojn de Rus-
ujo, kien ni devos direkti niajn ĉefajn fortojn.

La redaktado de la Adresaro finiĝos en
la fino de oktobro; al tiu ĉi limtempo ni pet-
as sendadi la adresojn.

Krom la adresoj de privataj personoj ĝi
enhavos ankaŭ la adresojn de ekzistantaj en
Rusujo esperantistaj societoj, grupoj, lernejoj,
kursoj, librejoj, bibliotekoj k. t. p. Pro tio
ĉiuj similaj organizaĵoj estas petataj sendi pri
ili la plej detalajn sciigojn laŭ la programo:
1) nomo de organizaĵo; 2) tempo de ĝia fond-
iĝo; 3) nomo de gvidanto; 4) nombro de anoj;
5) ilia nomaro kun la adresoj; 6) tagoj de
kunvenoj k. t. p. Ĉion sendu laŭ la adreso:
Москва, Тверская, 25, Книжный Магазинъ
„Эсперанто“. В. С. Боднарскому (для Ruslan-
da Esperantista Adresaro).

Redaktoro de la Adresaro

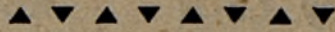
V. Bodnarski.

Prezidanto de l'Moskva

Studenta Grupo „Esperanto“.

Kronika Powszechna.

FRANCJA. M. Rollet de l'Isle, jeden z wybitniejszych przedstawicieli marynarki francuskiej, autor obszernego słownika esperanckiego dla marynarzy, oficjalny delegat rządu francuskiego na VII kongresie w Waszyngtonie, ogłosił ostatnio broszurę o konieczności wprowadzenia Esperanta w praktyce marynarskiej. Zdaniem autora marynarzom, którzy objeżdżają różne kraje, brak języka pomocniczego daje się bardzo odczuwać. Z rozwojem telegrafu bez drutu potrzeba ta staje jeszcze więcej dotkliwą. Należałoby wobec tego jak najprędzej wprowadzić naukę języka Esperanta do szkół marynarki. Głos M. Rollet de l'Isle nie został bez echa. Dziś już powoli we Francji marynarze zaczynają uczyć się Esperanta, a ministerjum marynarki pozwoliło tytułem próby wprowadzić kursy tego języka do szkół. Poruszając projekt inżyniera Rollet i gorąco go popierając ze swej strony, dziennik „Phare de la Loire” w Nantes podaje wiadomość, że na pokładzie norweskiego okrętu „Frogner” znajduje się fiński marynarz Sooderstrom, który dzięki gruntownemu posiadaniu języka Esperanto znakomicie porozumiewa się z mieszkańcami różnych krajów, do których przybija okręt. Dziś — dodaje pismo od siebie — jestto rzeczą dosyć łatwą, gdyż prawie wszędzie można znaleźć ludzi władających Esperantem.

BELGJA. W zeszycie sierpniowym „Belga Esperantisto” ks. Izydor, profesor Instytutu dla ociemniałych „Woluwe-Bruxelles” prosi o nadesłanie mu szczegółowych wiadomości o ruchu esperanckim wśród ociemniałych. Zebrany materiał ma on zamiar przedstawić na kongresie ociemniałych odbyć się mającym w 1911 r., w Kairze pod protektoratem Khedywa. Referat będzie ogłoszony pod tytułem: „Czy Esperanto jest już w użyciu jako język pomocniczy

wśród ociemniałych i jakie dał on wyniki praktyczne”.

— W Antwerpji rozpoczęły się przygotowania do VII kongresu Esperanckiego. Zabiegliwy komitet kongresowy składający się z siedmiu osób (Sepo por la Sepa) rozesłał już do wszystkich towarzystw esperanckich zaproszenia, załączając pięknie wydany ilustrowany przewodnik po Antwerpji. Miasto wyasygnowało na czynności przygotowawcze zapomogę materjalną.

— V zjazd międzynarodowy fotografów, który odbył się w Brukselli w sierpniu r. b. zaliczył język Esperanto jako jeden z oficjalnych języków zjazdu.

BULGARJA. Rada gimnazjalna miasta Dupnitsa jednogłośnie uchwaliła wprowadzenie Esperanta do miejscowych szkół średnich asygnując jednocześnie sumę dla biedniejszych uczniów na wykłady Esperanta i nagrody dla 3 najlepszych uczniów. Esperanto w Bułgarii dzięki poparciu władz i wielu osób wpływowych w dalszym ciągu szybko postępuje naprzód i obecnie liczy w tym kraju przeszło 30 towarzystw.

WŁOCHY. W ostatnim czasie ruch Esperantyzmu we Włoszech wzmógł się znacznie. Dzięki nowemu organowi włoskich esperantystów wychodzącemu w Palermo pod tytułem „L'Itala Esperantisto” dotychczas rozproszone siły zaczynają się grupować: w ostatnim półroczu zanotowano 6 nowych towarzystw. W Genui w r. 1911 przygotowuje się drugi kongres włoskich esperantystów (poprzedni odbył się w r. 1910) we Florencji. Dwie poczytne gazety „Il Lavoro” oraz „Vita Internazionale” czynnie popierają naszą sprawę stałymi artykułami.

TURCJA. W Konstantynopolu powstał nowy związek esperantystów „Turka Esperanta Azocio“. Bliższych wiadomości o tym związku, niestety, nie posiadamy; jestto trzecie z rzędu towarzystwo esperantystów w Turcji.

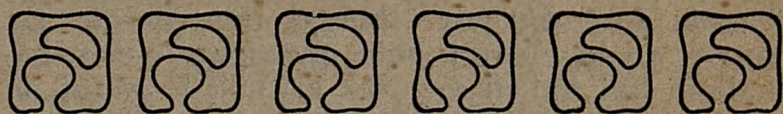
SAMOS. Miejscowy organ esperantystów „Greklingva Esperantano“ podaje następującą ciekawą notatkę o ruchu naszej sprawy w Samos.

S. A. André Kopassis, arcyksiążę, który posiada dobrze język francuski, angielski, włoski i niemiecki zaczął niedawno studjować Esperanto i dzisiaj posiada go znakomicie. Jego małżonka księżna Helena, która również posiada wiele języków, za przykładem męża studjuje gorliwie Esperanto i nawet złożyła przed miejscową komisją egzamin na „Atesto pri lernado“ (ze znajomości języka). Sympatja dla Esperanta ze strony księżny nie jest bynajmniej tylko platoniczną: przeznaczyła ona ze swej skatuli stałą roczną zapomogę miejscowemu towarzystwu dla propagandy Esperanta. Szczęśliwy kraj! Zapewne za przykładem tej królewskiej pary pójdzie i masa, miejmy więc nadzieję, że wkrótce w Samos narówni z językiem greckim będzie rozbrzmiewał i Esperanto!

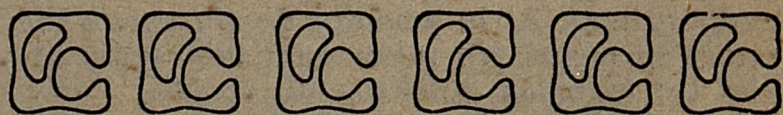
BRAZYLIJA. Propaganda Esperanta postępuje tu bardzo pomyślnie. W stanie P a r o h y b a utworzono komitet Esperantystów brazylijskich „Brazila Komitato Esperantista“ mający na celu propagandę Esperanta w północnej części kraju. W stanie R i o bardzo poczytne pismo codzienne „Gazetta de Noticias“ wprowadziło specjalną rubrykę Esperancką „Fako Esperanta“ oraz ogłosiło konkurs na najlepszy przekład na esperanto tekstu pewnego znakomitego powieściopisarza brazylijskiego. Gazeta „Revista Postal“ zamieszcza u siebie stały kurs Esperanta prowadzony przez prof. M. Oskar Costa. W roku bieżącym prowadzą się stałe kursa Esperanta w dwóch szkołach stanu R i o.— Ostatni zjazd związków katolickich w Brazylii postanowił jednogłośnie wpro-

dzić Esperanto do wieczornych wykładów prowadzonych dla członków związku. W mieście Juiz-de-Fora (stan Minas-Geraes) utworzone zostało nowe stowarzyszenie esperantystów, do którego zapisało się wielu przedstawicieli miejscowej inteligencji—adwokaci, lekarze, inżynierzy, profesorowie i inni. W tym też mieście odbędzie się IV kongres esperantystów Brazylijskich w r. 1911.

CZILI. Dnia 18 września rzeczpospolita Czili obchodziła stuletnią rocznicę swego istnienia. Z powodu uroczystości powyższej odbyło się wiele zjazdów i przygotowano wspaniałą wystawę, w której udział brali również miejscowi esperantyści, wystawiając w oddzielnym ładnie zbudowanym przez rząd pawilonie eksponaty esperanckie. Ponieważ wystawa będzie trwała do końca r. b., miejscowi esperantyści zwracają się do towarzyszy idei we wszystkich krajach, aby im w dalszym ciągu przysyłano eksponaty esperanckie pod adresem Chila Esperantista Asocio, Santjago de Chile, Casilla 728.

Bone Solvis la „Dulingvan enigmon“ el la antraŭa numero de „P. S.“ D-ro Geliebter el Zamość kaj F-ino Braun el Częstochowa. (Karabela).

Deziras korespondadi kun poloj:
JOHANO RUZIČKA ĉe J. Fibinger, Orlova, Silezio, Austrujo.
F-ino M. LIEBING, Leipzig (Germanujo) Gemeindestr. 12.

BIBLIOGRAFIO.

„Pola Esperantisto“ raportas nur pri verkoj alsendotaj
al la redakcio en du ekzempleroj.

RUSA-ESPERANTA VORTARO verkis D-ro N. Korzliński, R. Mencil, G. Smirnov, A. Stupin, trarigardis D-ro L. L. Zamenhof. 1 vol. — 729 paĝa. Moskvo, eldono de D-ro N. Korzliński; prezo 1 rub. 75 kop.

Post la esperanta—rusa vortaro eldonita antaŭ du jaroj sub la redakcio de D-ro L. L. Zamenhof de la firmo Saĥarov, ĵus aperis granda vortaro rusa-esperanta. Ni ne povas ĉi tie pro manko de loko doni detalan raporton pri tiu ĉi grava verko por la rusoj, krankam en la lasta tempo dank' al la pli energia movado, ne mankis vortaroj. En la vortaro eldonita de D-ro Korzliński ni trovas ankaŭ gravan aldonon de esperantigitaj propraj nomoj historiaj, geografiaj kaj personaj.

SISTEMA VORTARO ESPERANTA - POLA laŭ la germana teksto de Oscar Hecker tradukita esperanten de D-ro A. v. Mayer, M. A., tradukita en polan lingvon de D-ro Ludomił German 1 vol. — 312 paĝa bele bindita prezo 2 Mrk.

La eldonoj de prof. Hecker estas tre popularaj kaj kiel sistemo facile aplikebla kaj tre valora precipe dum vojaĝoj, ĝi estas jam tradukita en multajn lingvojn. En Esperanto posedas ĝin jam italoj, hispanoj, rusoj, norvegoj kaj danoj, nun ĝi aperis ankaŭ por poloj. La verketo enhavas pli ol 12,000 vortojn kaj frazojn necesajn por ĉiutagaj interrilatoj. La prezo de la eldono bele provizita estas tre malalta kaj tial ni esperas ke niaj legantoj aŭ mem akiros ĝin, aŭ propagandos inter la varbotaj samideanoj.

LITERATURA ALMANAKO de Lingvo Internacia 1910. 1 vol.—73 paĝa. Eldono de „Presa Esperantista“ Societo, Paris, 33, Rue Lacépède.

La nunjaran almanakon Lingvo Internacia dediĉis speciale al la esperanta poezio. En sufiĉe dika volumeto ni trovas nomojn de niaj plej konataj bardoj. Vere esperanta poezio ne estas tiel mizera, kiel opinias multaj kontraŭpoeziuloj. Al la amantoj de tiu speco literatura ni povas ĝin rekomendi tute senhezite, kiel tre legindan kolekton de versaĵoj originalaj kaj tradukitaj.

DICTIONNAIRE COMPLET ESPERANTO-FRANCAIS de Grosjean-Maupin prof. de l'Universitato 1 bele bindita vol. — 288 paĝa; prezo 2 fr. Librejo Hachette et C-ie Paris, boul. St.Germain 79.

Tre rekomendinda vortaro ne nur por la francoj, sed ankaŭ por ĉiu bona esperantisto, bezonanta por sia uzo francajn esprimojn.

Unuvorte ĝi povas tri bone anstataŭi al ĉiu esperantisto lian naci-francan vortaron.

Ni povas nur aldoni ke la esperanta parto enhavas materialon de granda vortaro malgraŭ la tre malgranda kaj oportuna poŝformato.

PETIT COURS PRIMAIRE D'ESPERANTO de D. Bonneton kaj A. Rosiaux 1 vol. bele bindita — 128 paĝa, prezo fr. 1.20. Eldono de la firmo Hachette & C-o Paris.

AUSFÜHRLICHE GRAMMATIK DER ESPERANTO-SPRACHE. Lehr und Übungsbuch für fortgeschrittene Esperantisten, bearbeitet von Rector Wilhelm Velten. 1 vol.—230 paĝa. Germanujo Esperanto Verlag Möller & Borel, Berlin S. W. 68, prezo 1 80 Mrk (0,90 S.).

Tiu ĉi verko eldonita en la germana lingvo prezentas provon de kompleta esperanta grammatiko. Kiel tre interesa laboro ĝi meritas atenton de esperantistoj dezirantaj pli profunde perfektigi en nia lingvo.

PAŜO AL PERFEKTIGO DE ESPERANTO de Zygmunt Romański 1 vol.—63 paĝa. Lwów, Drukarnia udziałowa, Kopernika 20.

Inter diversaj projektoj celantaj plibonigi aŭ perfektigi Esperanton ni ricevis ankaŭ la suprecititan broŝuron. La aŭtoro plendas, ke ni esperantistoj forkaŝas antaŭ la mondo la lastajn okazintaĵojn. Ŝajnas al ni, ke post deklaracioj faritaj de esperantaj organoj estis tute senbezone analizi diversajn protektojn aperintajn kiel fungoj post pluvo. Ni ankaŭ ne intencas fari detalan analizon de la projekto de S-ro Z. R., kiu kun bona intenco deziris alporti ion al komuna afero. Verki projektojn de lingvo internacia hodiaŭ, kiam la demando estas solvita de Esperanto, estas tre facile kaj oni devas preni nur esperantan grammatikon kaj vortaron kaj laŭplaĉe ŝanĝi tion aŭ alian. Faru nur tiel, kaj post semajna studa laboro, vi povos verki en via nova lingvo. Estimata aŭtoro, via projekto apartenas al tiuspecaj laboroj. Trarigardu zorge mem vian broŝureton, kaj vi konvinkigos ke ĝi ne povas kontentigi ĉiujn reformemulojn. Kiam oni batalas pro tute latina alfabeto, vi proponas rusajn literojn ч, ш kaj tiel similajn ŝanĝojn celantajn al perfektigo. Eble via ekzemplo fortimigos aliajn de similaj paŝoj. Ĉu vin ne instruis fakto, ke dum 3 jaroj aperis jam pli ol deko da senkondiĉe perfektaj projektoj unu pli perfekta ol alia?

UNUAJ AGORDOJ poezioj de Wiktor Elski kaj Eska, Nova Esperanta Biblioteko

№ 3, 1 vol. — 94 paĝa, prezo 20 kop. Polujo St. Miszewski, Łódź.

La poloj estas tre inklinaj al la poezio. Ŝajnas ke la plej granda parto de esperanta poezio apartenas al la pola inspiro. La supra kolekto dankas sian naskon ankaŭ al poloj, kies nomojn aŭ prefere pseŭdonimojn niaj legantoj havis okazon trovi en „P. E.” La kolekto enhavas nur originalajn versaĵojn, ne ofte aperantajn en nia literaturo. Kiel unuaj agordoj, ili promesas de la aŭtoroj multe kaj ni esperas ke la muzo de S-roj Eska i Elski ne eksilentos tiel rapide, kiel muzoj de aliaj verkistoj.

ESPERANTO KAJ LA BLINDULOJ jarlibro por 1910 (adresaro de la abonantoj de Esperanta Ligilo prezo 25 cent. Paris, Presa Esperantista Societo 33, Rue Lacépède.

REAPERANTOJ, familia dramo de Henrik Ibsen, 1 akto, tradukis O. Bünemann. Esperanta biblioteko Internacia № 12 prezo 0,10 S. Berlin Esperanto Verlag Möller & Borel.

LA ĈIAMA KANTAĴO de Santjago Rusinol trad. Alfonso Sabadell. Kolekto „Paco kaj Amo“. 22 paĝa prezo 10 Sd. Barcelono.

LA CONSTRUCTION LOGIQUE DES MOTS EN ESPERANTO, par Antido. Universala Esperanta Librejo, 10, rue de la Bourse, Genève, prezo 0,65 ₣, Esperanta resumo (0,10 ₣).

La broŝuro de Antido apartenas al tre gravaj okazintaĵoj en nia literaturo. De la tempo, kiam Ido ekripoĉis al Esperanto kaprican nelogikan derivadon kaj proponis sian kvazaŭ tute logikan kaj perfektan, multaj ne havantaj propran vidpunkton en tiu ĉi demando permesis sin delogi kaj senkritike ripetis la riproĉojn de Ido. Nenion helpis kontraŭdiroj bazitaj sur nerifuteblaj argumentoj, ke nove proponita derivado estas bazita sur falsa fundamento kaj estas tute aprioria kaj kontraŭnatura. La varmaj adeptoj de tiu ĉi derivado enirante vojon praktikan t. e. komencante verki laŭ tiu sistemo, ofte konvinkigis pri ĝia kontraŭnatureco kaj kreis vortojn instinkte alie, kiel diktis al ili sana lingva kutimo. Ke tia estas la efektiveco, sufiĉas trarigardi zorge idajn tekstojn.

Antido laŭ pure scienca maniero analizas en sia broŝuro la vortfaradan sistemon de Esperanto, montras ĝian logikecon kaj kritikis la proponitan derivadon kiel tute arbitran kaj kontraŭnaturan. Bedaŭrinde, pro manko de loko ni ne povas eĉ resume doni la konkludojn de S-ro Antido; al ĉiuj niaj legantoj ni varme rekomendas lian broŝuron francan aŭ esencan resumon en Esperanto!

LA QUESTION DE LA LANGUE AUXILIAIRE INTERNATIONALE de Gustave Gautherot prof. aux Facultés libres de Paris 1 vol. — 514 paĝa prezo 3 fr. 50. Paris, Librairie Hachette & Cie, 79 Boulevard Saint Germain.

La demando pri la lingvo internacia fariĝis hodiaŭ tre grava kaj dank' al ĝia solvo vekis intereson de la homaro. S-ro Gustave Gautherot trastudis tiun ĉi demandon fundamente kaj science kaj donas al ni hodiaŭ kiel rezulton de sia studo tre valoran sciencan, analizan kaj historian verkon. Skribita laŭ maniero tute populara tiu ĉi verko enhavas ĉion, kion povas interesi la adeptojn de lingvo internacia. Dank' al nerifuteblaj argumentoj, per kiuj la aŭtoro kontraŭbatalas niajn kontraŭulojn, ni povas esperi ke la francoj, por kiuj tiu ĉi libro estas verkita, almenaŭ iom post iom ŝanĝos sian obstine malfavoran por la lingvo internacia opinion.

ANTVERPENO KAJ LA SEPA UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO.

La Sepo por la Sepa Kongreso, kiu devas okazi en 1911 en Antverpeno, jam komencis sian preparan agadon, eldonante belegan lukse eldonitan broŝureton tra la urbo Antverpeno. Ni esperu, ke la poloj grandanombre partoprenos en la venonta kongreso kaj tial ili tuj turnos sin al D-ro W. Van Der Biest Minderbroedersrui 70 en Antverpeno (Belglando) kun la peto alsendi kongresan karton.

KIEL PLACAS AL VI, komedio en 5 aktoj de Shakespeare, tradukis D-ro Ivy Kellerman, 1 lukse eldonita volumo — 137 paĝa, Washington D. C. Usono.

Bedaŭrinde, multaj el ni ne povis partopreni en la VII Kongreso, kiu ĵus okazis en Washington. Por tiuj, al kiuj cirkostancoj ne permesis alveni Usonon, la Kongresa Komitato eldonis tiun ĉi verkon luditan dum la Kongreso. Ĉiu aĉetu tiun ĉi belegan ilustritan memorajon.

GESELLSCHAFT ESPERANTO DRESDEN. 1 vol.—84 paĝa Dresden 1910. Oficejoj: Bankejo Gebr. Arntold Waisenhanstr. 20.

KONDUKANTO AL LA STACIA PILKLUDO (Basbalo) 1 vol. — 23 paĝa. American sports Publishing Co. 21 Warren-Street New-York.

ANNUAIRE DE LA SOCIÉTÉ FRANÇAISE pour la propagation de l'Esperanto 1910. 1 vol. 72 — XIII paĝa prezo 0,50 fr. Paris 33 Rue Lacépède.

ESPERANTISTA MURKALENDARO POR 1911. Librejo „Espero“ Hago (Nederland) Prinsestraat 48.

Por la venanta jaro ni varme rekomendas al ĉiu esperantisto tiun ĉi murkalendaron enhavantan da datarojn de nova kaj malnova stilo. La eldoninto krom tio sur ĉiu paĝo enmetis tre interesajn sentencojn, anekdotojn kaj humorajojn, kiuj sendube plaĉos al niaj legantoj

SPÓŹNIONE HASŁA, Zygmunt Greffkowicz. W sprawie wyboru pomocniczego ję-

zyka międzynarodowego. Warszawa, nakład Morozewicza. Skład główny E. Wende i S-ka.

En tiu ĉi broŝureto la aŭtoro lerte kontraŭbatalas S-ron Muttermilch, kiu aperigis kelkajn artikolojn en polaj gazetoj proponante elekti kiel lingvon internacian la lingvon fran-

can. S-ro M., kiu sendube antaŭ nelonge aŭdis ĝenerale pri la demando de lingvo internacia opiniis, ke li tiamaniere solvis por ĉiam la gravan demandon kaj tuj post lia alvoko la mondo komencos lerni la francan lingvon!

Do naszych Czytelników.

Trzy lata upływa od założenia naszego pisma w Warszawie. W miarę sił i możliwości staraliśmy się prowadzić je należycie i dążyliśmy do uniezależnienia jego bytu. Jeżeli nie osiągnęliśmy celu, jeżeli nie zadowoliliśmy ani Was, Czytelnicy, ani siebie, to nie nasza w tem wina. Robiliśmy co mogliśmy i jak umieliśmy.

Od Nowego Roku pismo nasze przestaje nosić miano „Organu Esperantystów Polskich“ i będzie wychodziło jako wydawnictwo prywatne, pod nową redakcją,—nawiazując bez prenumeraty, ponieważ nie wiemy, czy będziemy mogli stale udzielać mu tyle wolnego czasu, aby mogło wychodzić regularnie; lecz jeżeli przeszkody, piętrzące się na naszej drodze uda się nam usunąć i okaże się możliwość wydawania „Esperantysty Polskiego“ w dalszym ciągu regularnie, to przyjmowanie prenumeraty wznowimy.

Nie sądźcie jednak, Sz. Czytelnicy że od Nowego Roku będziecie pozbawieni własnego, wydawanego regularnie organu. Przeciwnie,—obecnie formuje się kółko z pomiędzy warszawskich najwybitniejszych esperantystów, mające na celu wydawanie regularnego esperancko-polskiego pisma, które w ręku doświadczonych wydawców - redaktorów będzie bez wątpienia doskonale prosperowało.

Waszej przychylnej uwadze i poparciu gorąco polecamy nowego bojownika drogiej naszej sprawy i z całego serca życzymy mu pełnego chwwały i sukcesów jak najdłuższego życia.

Niech mi wolno będzie na tem miejscu w imieniu Waszym, Sz. Czytelnicy, ustępującemu Głównemu Redaktorowi naszego pisma D-rowi Leonowi Zamenhofowi, który z powodu nawału swych innych zajęć złożył z siebie dalsze redagowanie naszego pisma—wyrazić głęboką wdzięczność za jego trzechletnią bezinteresowną a ciężką i mozolną pracę w redagowaniu „Esperantysty Polskiego“ na co ofiarnie poświęcał nie mało on wolnego czasu, siły i zdrowia.

Wydawca.

15|XI 1910.

Al niaj Legantoj.

Finiĝas jam tria jaro de kiam ni komencis eldoni nian organon en Varsovio. Laŭ fortoj kaj eblo ni penis konduki ĝin ĝustmaniere kaj ni celis al sendependiĝo de ĝia ekzisto.

Se ni ne akiris deziritan celon, se ni kontentigis nek Vin, Legantoj, nek nin, tio ne estas nia kulpo. Ni faris, kion ni povis kaj kiel ni sciis....

De la nova 1911 jaro gazeto nia ne portos plu nomon „Organon de Polaj Esperantistoj“ kaj estos eldonata kiel eldonajo privata, sub nova redakcio. Komence—ni ne akceptados abonpagon, ĉar ni ne scias tute certe, ĉu ni povos konstante konsakri al ĝi tiom da libera tempo, kiom postulas regula eldonado. Se ni sukcesos venki kaj forigi ĉiujn barojn, kiuj sin amasigas sur nia vojo, kaj se ni havos povon eldonadi „Polan Esperantiston“ r e g u l e, tiam ni reakceptados abonpagon.

Ne pensu tamen, Estimataj Legantoj, ke de la Nova Jaro vi restos sen propra organo, eldonota regule. Kontraŭe.

Inter konatefamaj varsoviaj esperantistoj formiĝas rondeto kun intenco eldoni regulan pol-esperantan gazeton, kiu, en manoj de spertaj eldonantoj - redaktoroj, sendube bonege prosperos.

Al via afabla atento kaj subteno ni varme rekomendas la novan batalanton de nia sankta afero kaj el tuta koro deziras al ĝi glorplenan sukcesan kaj plejlongan vivon.

Mi permesas al mi en tiu ĉi loko—en via nomo, Estimataj Legantoj — al la foriranta Ĉef-Redaktoro de nia organo D-ro Leono Zamenhof, kiu pro troeco da siaj aliaj okupoj formetis de si la pluan redaktadon de nia organo, — esprimi profundan dankon por lia trijara oferdone, malfacila kaj zorgoplena laboro en la redaktado de „Pola Esperantisto“, al kiu li ofere donis multe da sia libera tempo, da forto kaj sano.

La Eldonanto.

Do niniejszego numeru załącza się plakat esperancki, wydany staraniem i nakładem pana S. Czarnowskiego,—do wywieszania w miejscach publicznych. — Zwracamy uwagę Sz. Czytelników na ten wypróbowany środek propagandy.

Eldonanto: Jan Günther.

Anst. Redaktoro: Jan Günther.

Presejo: L. Bogusławski, Varsovio, S-to Krzyzka 11, tel. 195-52

Wydawnictwa propagacyjne.

„Język Międzynarodowy Esperanto”. Arkusz propagacyjny. Zawiera obszerny artykuł, kompletną gramatykę i skrócony słownik. Cena 10 egz.—20 k.; 50 egz.—75 k.; 100 egz.—1 r. 20 k.; 500 egz.—5 rb;

„Klucz Ĉefeĉ'a”, wydanie polskie, lekkie ($\frac{1}{3}$ lóta). 1 egz.—2 k.; 50 egz.—80 k., 100 egz.—1 r. 50 k. 500 egz.—6 r. 1000 egz.—10 r.

„ „ na papierze grubszym, z okładką kolorową. 1 egz.—3 k.; 50 egz.—1 r., 100 egz.—1 r. 75 k., 200 egz.—3 r. 500 egz.—7 r.; 1000 egz.—12 r.

„ „ w językach franc., niem., angielski, włoski, szwed., hiszp., katal., węgierski, duński, czeski, portug., ros., rumun., holend.; pojedynczo egz. po 3 k.; 10 egz.—25 k.; 50 egz. 1 rb.

KARTY POCZTOWE z polskim tekstem propagacyjnym. Ozdobne po 3 k.; 10 szt.—15 k.; 100 szt.—1 r. 20; Zwyczajne po 2 k.; 10 s.—10 k.; 100 szt.—80 k.

„ADRESARO DE POLAJ ESPERANTISTOJ” Cena 30 k.

Do nabycia w Administracji „Esperantysty Polskiego”, Hoża 20 m. 12, oraz — w księgarniach

Wyszedł z druku

nakładem księgarni M. Arcta Warszawa, Nowy-Swiat 53

Słownik Polsko-Esperancki

A. Grabowskiego

Wydanie większe (553 str.), cena rb. 1.60; w oprawie w płótno angielskie rb. 2.—

Wydanie mniejsze (279 str.), cena rb. —.90; oprawne w płótno angielskie rb. 1.20.

w druku, tegoż autora Słownik Esperancko-Polski, wydanie większe i mniejsze.

Obszerny Słownik Esperancko-Polski

zawierający około 7000 pierwiastków i słów pochodnych

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ułożył St. Czarnowski. ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

==== Cena 60 kop. ====

▲ ▲ ▲ ▲ ▲ Do nabycia w księgarniach ▲ ▲ ▲ ▲ ▲

Skład Główny u Gebethnera i Wolffa i Altenberga.

OFICIALA GAZETO

ESPERANTISTA

Organo de la Lingva Komitato

kaj de la

Konstanta Komitato de la Kongresoj

Jara abono: 5 fr.

Redakcio kaj Administracio: Paris 51, Rue de Clichy.

Duonmonata internacia gazeto

„ESPERANTO“

Organo de Universala Esperanta Asocio. La plej ofta, la plej legata!

Aperas en granda jurnala formato.

Enhavo tre diversa kaj interesa.

Jara abono 4 fr.—Sm. 1.60. Unu numero 15 cm.

Direkcio: 8, rue Bovy Lysberg
Genève (Svisujo).

„VOĈO DE KURACISTOJ“

MONATA ORGANO POR LA INTERNACIA KORESPONDADO DE KURACISTOJ EN LA AFEROJ PROFESIAJ, ETIKAJ KAJ SOCIAL-MEDICINAJ.

aperadas en Lvovo la 1-an de ĉiu monato.

Redaktoro: D-o Szczepan Miłotański.

Jarabono 1,50 sm.—3,60 kr.—1,50 rb.—3 mkr.—4 fr.

Adreso de la redakcio kaj administracio:

D-r Szczepan Miłotański, Lwów, str. Snia-deckich 6, Aŭstrio-Galicio.

„Lingvo Internacia“

Centra Organo de la Esperantistoj.

Eliranta inter la 15, kaj la 20, de ĉiu monato. La plej malnova el ĉiuj gazetoj, Esperantistaj fondita en 1895.

La plej enhavoriĉa! La plej malkara!

48 paĝoj da dense presita teksto en 5 fr. (2 ₰) abonprezo por plej korekta kaj plej klasika stilo 5 por unu jaro.

Por ricevi specimenon oni sendu unu poŝtan respond-kuponon.

Preso Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

ESPERO KATOLIKA

Revuo monata en Esperanto

(Honorata per Apostola Beno de Pio X-a, 27-an de Junio 1906)

JARA ABONO: 5 frankoj.

Administracio:

10, rue Berenger, Paris.

Klucze Ĉefeĉ'a

w 15 językach, znakomity środek

propagandy.

CENY NA ODWROTNEJ STRONIE.

Znakomity podręcznik Pawła Bert'a Kurs Elementarny Nauk Przyrodniczych

W tłumaczeniu ANNY KRATZER, z 48 wyd. fran.

- TOM I.** Rok pierwszy—dla dzieci od 7 do 10 lat. Treść: Człowiek.—Zwierzęta.—Rośliny.—Minerały.—Zjawiska codzienne.—172 rycin. Cena w broszurze rb. 0,50, w oprawie 0,65.
- TOM II.** Rok drugi,—dla dzieci od 10 do 12 lat. Treść: Człowiek.—Zwierzęta.—Rośliny.—Kamienie.—Fizyka.—Chemja.—300 rycin. Cena w broszurze rb. 0,65, w oprawie 0,80.
- TOM III.** Rok trzeci,—dla dzieci od 12 do 15 lat. Treść: Zwierzęta.—Rośliny.—Kamienie.—Ziemia.—Fizyka.—Chemja.—Fizjologia zwierząt i roślin.—Wiedza stosowana.—550 rycin. Cena w broszurze rb. 1,15, w oprawie 1,35.

ŻAДАĆ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

SKŁAD GŁÓWNY KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFA W WARSZAWIE.

LIBREJO de M. ARCT

en VARSOVIO.

Str. Nowy-Świat 53.

vendas ĉiujn librojn pri kaj en

ESPERANTO:

Libroj, tekstoj en Esperanto
Lernolibroj

Vortaroj

Broŝuroj propagandaj

Literaturo

Scienco

Muziko

Poŝtkartoj

Jurnaloj

Oni mendu la katalogojn,
kiuj estas sendataj senpage.